

Erindringer fra syv år i USA

af Andreas Jørgensen Hansen

Bogen er skrevet af Andreas Jørgensen Hansen og blev fremstillet i tre eksemplarer. Teksten er her gentaget ordret, dog er stavemåde og ordstilling tilpasset et mere nutidigt sprog.

Alle kommentarer i parentes er tilføjet den originale tekst. Tekst i ramme er supplerende beskrivelser, skrevet af Anders Jørgen Hygebjerg-Hansen i 2002.

Jens Christian Hygebjerg-Hansen
Andkær 2002

Erindringer fra syv år i USA

Tilegnet min søn Nicolaj fra fader

I Asserballeskov på Als har jeg henlevet mine glade barndomsdage sammen med mine tre søskende.

Hans var den ældste af os, Kathrine to år yngre, jeg to år yngre end hende og endelig Peter, der var tre år yngre end jeg.

Figur 1 Andreas Jørgensen Hansen som 17 årig.

Vi havde gode og kærlige forældre, og jeg er dem taknemmelig for, at de tidligt lærte os børn at arbejde, thi arbejdet er aldrig senere faldet mig besværligt, men har derimod været mig til megen glæde og velsignelse.

Når jeg tænker på mit gamle hjem, dukker der mange glade minder frem.

Ofte har jeg, når vi legede, siddet oppe i lugen i Gavlen, og når jeg betragter det lille sandhus, hvor der var sand til at strø på de hvidskurede gulve, mindes jeg, hvor morsomt vi legede der. Søndag formiddag skulde vi gerne pudse knive derude, så sad vi der og stak dem i sandet, frem og tilbage, for at få dem blanke, så gjaldt det jo om, hvem der først kunne blive færdig med sine.

Vi børn var ikke så forvænt den gang. Jeg husker, når fader var kørende til Sønderborg, så ventede vi altid med længsel efter at han skulle komme hjem igen, og det blev sen aften, inden han kom, var vi tit udenfor og lytte, om vi kunne høre en vogn komme i det fjerne.

Figur 2 Barndomshjemmet i Asserballeskov på Als

Fader havde gerne pillekokker med hjem til os. Det var små, runde kager, af størrelse som et kronestykke, de blev nøje delt ud, så vi hver fik lige mange.

Julen glædede vi os altid meget til, ikke fordi vi fik julegaver, for det kendte vi slet ikke til, men der blev bagt, og så fik vi franskrød, det fik vi ellers kun til højtiderne. Juleaften fik vi risengrød og steg, og der var pyntet på bordet med stearinlys. Pebernødder fik vi også. Nytårsaften fik vi risgrød og grønlangkål. Til nytår vankede der også mjød og æbleskiver, og vi drenge fik hver 25 knaldhætter. Vi brugte en stok, hvorpå der sad en jernpig, der satte vi knaldhætten på og stødte den imod en sten, så gav den et vældigt knald.

Nytårsaften eller nytårsmorgen gik vi over til naboerne og ønskede glædelig nytår. Inden vi gik ind, skød vi en knaldhætte af og vi blev beværtet med æbleskiver og mjød. Ja, det var herlige dage synes vi dengang.

Da jeg var 14 år og konfirmeret, kom jeg ud at tjene på en gård i samme by. Min løn var for et år 25 tyske daler (75 Mark), et får græsset og lærred til to skjorter. Mit får fik to lam, som jeg solgte og fik 25 mark for, så jeg var jo heldig. I den plads var jeg et år, og da jeg rejste gav husbonden mig løn efter 100 Mark, så han må vel have været tilfreds med mig.

Så skulle jeg hjem igen og gøre det af for karl, så ung jeg end var, men det gik jo. Da jeg havde været hjemme i to år, fik jeg lyst til at rejse til Amerika.

Den tyske lov var nemlig således, at når man rejste inden man var fyldt 17 år, kunne man vende tilbage og blive betragtet som enhver anden udlænding, og da jeg, som var af en god, dansk slægt, og ikke kunne tænke mig at blive prøjsisk soldat, var der ikke andet for mig at gøre end at rejse bort.

Afrejsen blev bestemt og forberedelserne gjort. Det var en regnfuld morgen den 28. marts 1883, da jeg sagde farvel til mine forældre og søskende samt mit kære, gamle hjem. Alt det skulle jeg nu forlade og søge lykken i det fjerne vesten.

Min kuffert havde jeg pakket dagen før, den blev nu sat på vognen og efter at jeg endnu engang havde sagt farvel til min moder, kørte far mig de 2½ mil (19 km) til Sønderborg. Der traf jeg flere, som også skulle til Amerika, og som jeg sluttede mig til. Efter at have trykket min faders hånd til farvel, gik jeg ombord på en lille damper, som lå færdig til afsejling. Jeg stod på dækket og vinkede til min fader så længe jeg kunne se ham. Omsider forsvandt det kære gamle Als.

Da vi havde sejlet en times tid begyndte solen at tite frem gennem skyerne. Med damperen var nogle kalve, som skulle med til Flensborg. To af dem var så uheldige at falde over bord. Damperen stoppede straks op, og der blev sat

en båd i vandet med et par mand for at fiske dem op igen.

Omsider fik de fat på den ene, men den anden druknede. Den levende, forkomne kalv blev halet ombord igen og turen fortsatte uden flere uheld til Flensborg, hvor der blev gjort et lille ophold, hvorefter rejsen fortsatte med bane til Hamborg. Der kom vi til om aftenen. Jeg og en skolekammerat, som rejste sammen, tog ind på et hotel nær havnen.

Næste dags aften skulle vi rejse med damper til England. Dagen benyttede vi til at se os om i Altona og Hamborg. Vi købte hver en revolver, thi komme til Amerika uden revolver, det mente vi ikke kunne lade sig gøre.

Da vi sejlede fra Hamborg var det begyndt at blive mørkt, og det var et prægtigt syn at se ind over byen med de mange tusinde lys. Damperen var just ikke indrettet på at tage passagerer med, det var en fragtdamper, så nattelejet blev ikke meget bekvemt. Sejladsen til Hull varede et døgn, og vi var næsten alle søsyge. Hull var en sort og snavset by, hvorefter den måske har fået sit navn.

Vi gik en tur op gennem gaderne, men havde snart en flok drenge efter os. Vi forstod ikke det engelske sprog, men så meget kunne vi dog forstå at de ville have tobak, thi de små fyre var gode rygere.

Da vi havde set byen, gik vi ned på banegården for at komme med toget tværs over England til Liverpool. Togene gik meget hurtigere i England end i Danmark den gang. Så vidt jeg kunne skønne var det et fladt, frodigt land med hegn omkring de store kornmarker og græsgange.

Efter ca. en dags kørsel nåede vi Liverpool, hvor vi måtte gøre ophold i tre dage til damperen skulle afgå til Amerika. Opholdet blev betalt af dampskibsselskabet, da vi havde

løst billet fra Hamborg til New York med Domion Linjen (www).

Her kom flere emigranter til og den 4. april om morgenen sejlede damperen, som væsentlig var beregnet på at fragte kul, ud på Atlanterhavet.

Det første jeg foretog mig var at finde en køjeplads eller rettere en kasse, for andet var det ikke. Lange rækker af brædder var slået op, således at der var to pladser, den ene over den anden. Madras eller hovedpude fandtes ikke, så jeg måtte ligge på den "bløde side" af brædderne. Alt mit sengetøj bestod af et uldent tæppe. Under hovedet anbragte jeg mine støvler som hovedpude.

Da vi begyndte at sejle blev jeg søsyg. Hver formiddag, når der blev gjort rent, dvs. fejet og strøet sand el savsmuld på gulvet, blev jeg jaget op på dækket. Vi blev jaget som hunde, kom vi ikke op i en fart, kom kasteskaffet op i køjen efter os, og der hjalp ingen kære mor, om også vi var søsyge og befandt os bedst ved at blive i kassen.

I begyndelsen blev jeg skrækkelig øm i alle lemmer ved at ligge på de hårde brædder. Damperen var smal og slingrede slemt. Bare det blæste en lille smule, havde vi ondt ved at ligge stille, men rullede fra den ene side af kassen til den anden.

Kosten ombord var alt andet end god, den bestod mest af kålsuppe og brødet var heller ikke godt. Når det var særlig klægt og dårligt bagt, lå vi og bombarderede hinanden med det. En dag kastede jeg fejl og ramte bræddevæggen i stedet for min kammerat, det gav et sådant brag, at opvarteren havde hørt det og hurtigt kom til syne. Han brugte en vældig mund og skønt vi ikke forstod ret meget af det, blev vi dog klar over, at hvis vi kastede oftere med brødet, fik vi ikke mere.

Selvfølgelig var det også meget forkert af os at kaste med brødet, men vi var jo alle unge og

tænkte ikke så meget over det. Den ene dag gik som den anden uden synderlig afveksling.

Store isbjerge begyndte at drive omkring damperen, i et par dage måtte vi sejle gennem tætte ismasser, det skurede slemt på damperens side. Kaptajnen var bange for at skibet ikke kunne gå ind til New York og satte kursen mod Quebec i Canada, for at undgå isen.

Den dag vi fik øje på Amerikas kyst, blev der stor jubel, vi havde da sejlet i 21 dage. Jeg følte mig som nyfødt da jeg atter havde fast grund under fødderne og hurtigt forlod jeg skibet med mit tæppe og min håndkuffert.

Det første min kammerat og jeg sørgede for var at få noget at spise og aldrig tror jeg har smagt noget så godt, som det måltid, skønt det var almindelig mad.

Nogle timer efter at vi var kommet i land, tog vi med et tog (Emigranttog) til "De forenede stater" (fra Quebec) og videre til Omaha, der kunne man mærke temperatur forandringen, varmen tiltog og der var torden i luften.

I Omaha skulle vi skifte tog, og der i ventesalen så jeg for første gang en kineser. Der sad en del i rundkreds på gulvet. Nogle af dem havde kun et øre, og så havde de håret flettet i lange fletninger ned ad ryggen. Jeg syntes, det var nogle mærkelige mennesker, og deres tale lød som om man hørte en flok gæs. Jeg tænkte med væmmelse på, om jeg nogensinde skulle komme til at dele værelse med en kineser, hvilket jeg dog senere skulle komme til.

Så lød konduktørens råb, vi ilede alle ud for at komme i toget igen og af sted gik det mod vest, om end toget gik meget langsomt. Det holdt af og til midt på prærien, for at lade et hurtigtgående tog passere forbi. Opholdene varede undertiden en halv times tid.

Vi kunne af og til se store flokke af antiloper løbe tæt forbi toget, undertiden kunne man høre

et skud mod disse, skønt det var forbudt at skyde fra toget.

Når toget holdt ved en af de små stationer, skulle der undertiden nogle indianere med, de havde fri rejse, men skulle opholde sig ude på trinbrættet eller platformene.

Det var morsomt at se en squaw (indianerkone) når kun bar sit barn i tørklædet på ryggen, og skulle barnet die, så strakte det hovedet over moderens skulder, for at nå det løsthængende bryst, som moderen slængte op til det.

De større børn gnavede gerne på et stykke råt kød.

Den ene dag gik næsten som den anden. Når vores mad slap op, skulle vi ud at gøre indkøb, mens toget holdt ved en af de større stationer. En dag købte jeg en pie, som jeg spiste med stort velbehag.

Når toget kørte gennem store bjergstrækninger, gik det meget langsomt, undertiden måtte der tre lokomotiver for. Der var stor forskel i omgivelserne, snart kørte vi på bjerge hvor der lå sne, snart var det stegende varmt. Den 16. maj om morgenen nåede vi Benicia ved San Francisco, da havde rejsen varet syv uger. Så gik det rigtigt løs med madforsyningerne, de skulle spises op, inden vi nåede vort mål, bl.a. blev der budt røget gåsebryst om, det smagte godt. Men ak og ve, drikkevandet slap op og tørsten var næsten uudholdelig efter det salte kød, men vi måtte jo holde pinen ud til vi nåede Oakland, hvor vi kunne få vand. Derfra gik turen med færgen til San Francisco, en henrivende sejltur på $\frac{3}{4}$ time. Da vi landede, stod der lange rækker af hotelkarle, som i munden på hinanden, råbte navnet på deres hotel.

Min kammerat og jeg tog ind på New Atlanding (Atlantic?) Hotel, som ejedes af en dansker. Vi fik os vasket og gjort i stand, hvilket nok kunne

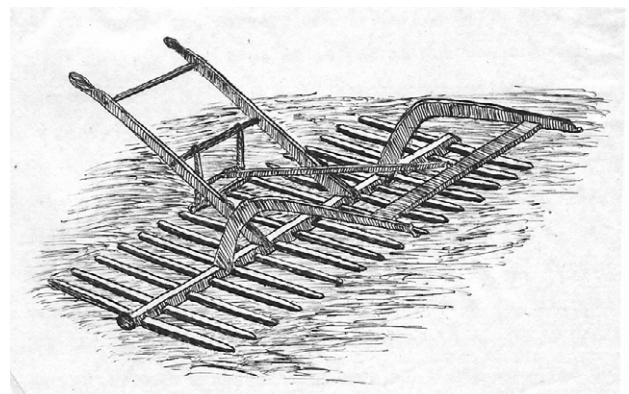
tiltrænges, efter at vi ikke havde været af vores tøj på hele rejsen.

På hotellet opholdt jeg mig til næste dag, da kom min broder efter mig. Min broder Hans rejste ligesom jeg, da han var knap 17 år, for at undgå at blive tysk soldat. Han havde nu plads på Benicia Plovfabrik.

Næste dag rejste min broder og jeg over til en lille by Haywards, der kom jeg til at bo på et lille hotel, hvor værten hed Petersen. Der boede jeg til der kom folk ind fra landet, som kunne have brug for mig. Min broder rejste tilbage på fabrikken igen.

Da jeg havde boet der to dage, kom der en farmer ind, hos ham fik jeg plads. Han hed Lærke og var dansker, men gift med en amerikanerinde.

Min løn var ikke stor, 20 \$ om måneden. Hø høsten skulle lige til at begynde. Den første dag skulle jeg slå noget græs, her havde jeg nær sat foden på en stor klapperslange, den lavede et spektakel med sin hale, som når et vækkeur ringer, det løb mig koldt ned ad ryggen. Næste dag skulle jeg rive hø med en revolverrive som på tegningen.

Figur 3 Revolverrive

Der var nogle store bakker, så det var ikke nemt og hesten kunne jeg ikke få til at standse. Jo mere jeg råbte ”prurr”, desto hurtigere løb

hesten, Det engelske ”hoe”, havde jeg endnu ikke lært.

Det værelse, jeg fik anvist var meget lille, og der var meget varmt, så sove det kneb det med. Da jeg havde været der en måned, rejste jeg ind til hotellet igen, men samme aften fik jeg plads hos en anden dansker ved navn Krüger, og der fik jeg plads et helt år for 200 \$ (1883-1884). Der skulle jeg lave mad og ellers passe huset. Manden var ugift. Hos ham havde jeg det godt i det år, det gik udmærket med madlavning, bading og storvasken hver mandag.

Lejligheden bestod af en stue, hvor Krüger tillige havde soveværelse, et mindre værelse, hvor jeg sov, og derforuden var der et stort køkken, hvor vi spiste og opholdt os. Om sommeren blev brønden ofte tør, så vi måtte hente vand langt inde i marken. En ulempe mere var den at vi var plaget med myrer, særlig i spisekammeret, der havde vi en tønne stående med sukker, som de særlig havde held til at falde i, så det var ikke nemt at undgå at få nogle med i maden, det gav en stram smag, som ikke just var behagelig.

Da jeg havde været der den tid, jeg var lejet, rejste jeg og fik plads hos naboen. Der skulle jeg køre hø ned til byen. Høet var presset sammen i knipper. Som vejede fra 200 til 275 pund pr. stk. (90-125 kg) – Disse knipper skulle jeg læse på vognen alene, så det var ikke let for en dreng som jeg. Det gik godt første dag, men så næste dag var det med megen møje og besvær, og da jeg så havde fået det læsset på, ville de gamle heste ikke trække det. Manden kom så med to heste mere, men han kunne ikke få de fire heste til at trække vognen, da han var en dårlig kusk. Så forlangte han, at jeg skulle læsse høet af igen, men det kunne jeg ikke gå med til, så jeg spændte hestene fra vognen, satte dem på stald og sagde farvel efter at have været der 1½ dag.

Det var den korteste tid, jeg har arbejdet for nogen, men Amerika er jo et frit land – er man

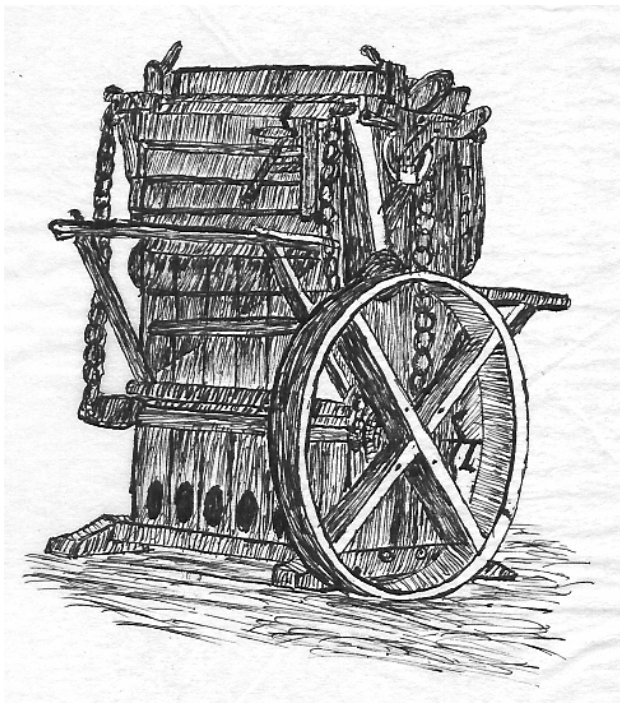
utilfreds, kan man gå, eller modsat – blive afskediget.

Atter vendte jeg tilbage til byen Hayvarts, der besøgte jeg min skolekammerat, som havde arbejde ved en tærskemaskine lidt udenfor byen. Han mente jeg kunne få arbejde ved samme tærskværk, og vi gik hen for at tale med formanden, der dog mente jeg var for lille til det arbejde, men min ven anbefalede mig på det bedste og sagde at jeg var god til at bestille noget. Formanden fortalte, at der kom mange stærke folk og fik arbejde, men de opgav det igen efter et par dages forløb, så kunne de ikke mere, når de ikke var vant til at arbejde. Jeg blev alligevel antaget og kom i arbejde næste dag. Da jeg havde været der nogle dage, sagde formanden til min ven, at han kunne se, han havde taget fejl af mig, og at jeg klarede arbejdet storartet uden noget besvær.

Manden, der ejede maskinen, var meget rig, han ejede tillige flere hundrede tønder land med hvede, samt en frugthave på et par hundrede tønder land. Han var amerikaner og hed Michs.

Med sådan en tærskemaskine kunne man tærske ca. 1200 sække korn om dagen. Jeg blev der, til vi var færdige med at tærske, så kom jeg ned i frugthaven. Der arbejdede tre danskere, nogle italienere og ca. 100 kinesere. Arbejdet var ikke så strengt, det var betydelig lettere at gå og pløje i haven end at stå ved tærskemaskinen, men det kneb med at finde rundt, jeg har flere gange kørt forkert, så jeg måtte spørge mig for at komme på ret vej igen.

Der var jeg den vinter (1884-1885) og det meste af næste sommer, så fik jeg plads ved en høpresser.

Figur 4 Høpresse

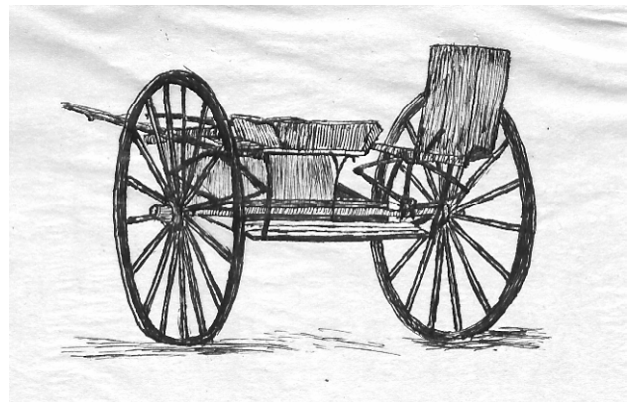
Det var strengt, særlig når det var rigtig varmt. En høpresse er lig en stor kasse ca. fire alen høj (2,5 m) og to gange en alen bred (1,25x0,6 m) med løs bund, der kunne presses op mod låget. Den ene mand skulle stå nede i kassen, mens den anden forkede hø ned på hovedet af ham. Det skulde han så trampe rigtig fast i kassen og når den var fyldt, blev låget lukket ned og gjort fast i kassen. Bunden blev derefter presset op med hestekraft og et par låger blev lukket op og seks reb bundet omkring høet. Sådan et knippe vejede ca. 250 pund (110 kg). En varm dag kunne det nok give varmen at få alt det hø forket ned over hovedet.

Der tjente jeg godt tre \$ om dagen samt kosten, det var akkordarbejde, men jeg var jo endnu ikke fyldt 20 år, så det var hårdt arbejde for en i den alder.

Omkring Hayward var der meget smukt og frugtbart. Klimaet dejlig med normal varme, ca. 85 grader Fahrenheit (30°C), enkelte dage når det var meget varmt 100 grader (38°C) og så godt som ingen vinter. Man kan ikke tænke sig

noget kønnere, end en køretur fra Hayward til Oakland i forårstiden, når alle de store frugthaver står i fuldt flor. Vejen er jævn og lige, der kører vandvogn hele dagen, så der er ingen støv. Den ene pæne store villa ligger ved siden af den anden, navnlig når man begynder at nærme sig Oakland, hvor haverne prydes af store, friske, grønne plæner, det er for mig det kønneste sted, jeg har opholdt mig i Californien.

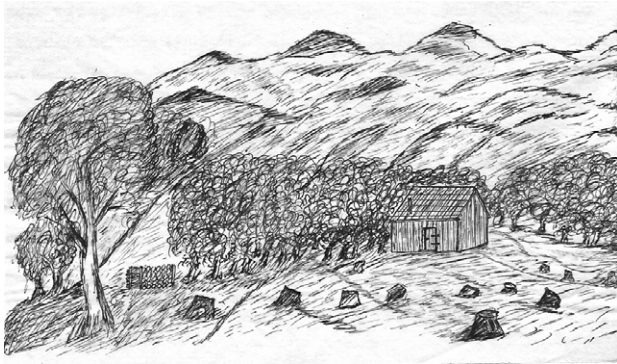
Da jeg nu var færdig med at arbejde ved høpresseren, købte jeg en hest og en gig og kørte til San Vokin, hvor min broder havde plads på en farm. Der var 100 engelske mil (160 km), og det varede to halve dage inden jeg nåede derop.

Figur 5 Gig

Jeg blev hos min broder vinteren over (1885-1886). Han havde taget 160 agers regeringsland i besiddelse (160 acres = 65 hektar). Det kan enhver gøre, man skal forpligte sig til at bo på ejendommen i fem år, før det kan blive ens egen. De fleste bliver dog ked af det forinden, thi det land, der er tilbage er bakket og bevokset med træer, og de fleste steder er der hverken vej eller sti. Min broder og jeg købte et læs brædder og en del proviant og kørte derop.

Det første vi gjorde var at tømre et hus op, det gik hurtigt, inden aften var det færdigt.

Figur 6 Det første hus

Men det bestod ganske vist også kun af et rum uden gulv. Nogle brædder slog vi sammen til en seng. Da det blev for varmt at koge og lave mad i stuen, udvidede vi ved at grave nogle pæle ned og høfte sækkelærred omkring, så blev der straks et udmærket køkken.

Om dagen gik det løs med at fælde træer og hugge dem til brænde, for senere at sælge det til beboerne på sletten. Aftenen gik med at læse eller slå rotter ihjel. Bedst som vi sad, kom de spadserende ind til os. Jeg lavede en lang stok og morede mig med at få så mange som muligt til at blive på valpladsen. Ja sådan gik den ene dag med den anden, om søndagen gik jeg gerne lidt på jagt efter Kvels (det er en slags agerhøns) og cottontails, der ligner små kaniner.

Figur 7 To cottontails på jagt efter føde.

Jeg husker en aften, vi sad og læste, så hørte vi en gnavende lyd ude i køkkenet. Vi gik derud, men fandt ingenting, da vi havde siddet lidt, begyndte det igen og vi gik atter ud for bedre at undersøge, hvad det kunne være. Omsider opdagede vi, at der i en trækasse som min broder havde gemt sine helt nye støvler i, havde været en rotte og gnavet dem fuldstændig i stykker. Det var en stor skuffelse for min broder, da han mente at have gemt dem så godt i kassen.

Jeg havde nu fået brev at min yngste broder (Peter) var på vej til Amerika og jeg besluttede at køre til San Francisco for at hente ham. Jeg fik min lille hvide hest for gigen og kørte de 100 mile (160 km) til Mount Eden, der ligger 15 mile (24 km) fra San Francisco, der opstaldede jeg hesten hos en dansker, jeg kendte, og blev der til den næste dag, da jeg skulle ned og modtage min broder. Jeg kom til San Francisco i god tid, for først næste dag ankom han.

Efter at have hilst på hinanden, tog vi ind på et hotel, for næste dag at begive os på hjemturen. Da vi havde kørt en tid, blev min broder dårlig, og vi måtte gøre holdt, da vi kom til en by. Jeg fik ham til at drikke en stor whisky, som gjorde god virkning, han befandt sig nu bedre. Da vi om aftenen kom til en by, overnattede vi der. Min broder blev i løbet af natten dårligere og havde feber, men vi nåede dog hjem næste middag. Den følgende dag kunne vi se, det var mæslinger, han havde og han var temmelig dårlig. Et par dage efter blev jeg også syg og efter atter et par dages forløb blev min ældste broder det også, så nu lå vi alle tre af mæslinger i det lille hus oppe i bjergene. Det var ikke hyggeligt. Læge havde vi selvfølgelig ikke. Efter et par uger, var vi alle raske igen.

Jeg kørte nu min yngste broder ned på en stor farm, hvor jeg kendte formanden, og der fik han plads.

Da høhøsten begyndte, fik jeg plads hos en dansker ved navn Schmidt og blev der kornhøsten over. Det var let arbejde, da høsten var meget dårlig på grund af regnmangel, så jeg har aldrig tjent mine to \$ om dagen så let, som den sommer. Schmidt boede ikke på den farm, men 12 mil derfra. Vi havde en kineser til kok. Nu traf det sig sådan, at den stue, hvor vi spiste, der havde jeg min seng i det ene hjørne, og hver gang, når kineseren havde sat maden på bordet til os, gik han hen og satte sig på min seng. Det ville jeg ikke have og havde sagt mange gange, at han skulle blive derfra, men da det ikke hjalp, hittede jeg på at stikke masser af knappenåle op gennem mit uldtæppe med alle spidserne opad, for at gøre det endnu mere virkningsfuldt, havde jeg lagt et bræt under tæppet. Jeg havde indviet de andre i hemmeligheden, og da vi sad alle i spænding, om nu Jonny gik i fælden. Ganske rigtig, da Jonny var færdig, gik han hen og satte sig på sengen, men aldrig har jeg set nogen komme så hurtigt op igen. Han for op med et hyl og ind på sit eget værelse, og han kom ikke oftere til min seng. Vi havde tit løjer for med ham, og når han blev rigtig vred, kom han efter os med den store brødkniv.

Da såtiden begyndte fik jeg plads hos en amerikaner Mr. Louf, det var en kraftkarl på 440 pund (200 kg). Der skulle jeg pløje med otte muldyr, det havde jeg ikke prøvet før, men jeg havde kørt med fire heste forspændt på samme tid. Manden hjalp mig at få dem spændt for ploven to og to sammen, mellem dem var der en lang jernkæde, som gik fra ploven ud til de to forreste og som de alle trak i. Tømmen bestod af en enkelt line, som gik gennem ringe på venstre side af seletøjet ud til de to forreste, der var den gjort fast ved mulen. Så var der fastgjort en tynd jernstang $1\frac{1}{2}$ alen (1 m) lang fra den over til den ved højre side, så den kunne skubbe den fra sig. De to heste eller muldyr, der går forrest kaldes "leaders", de skal være bedst dresseret, særlig den venstre, da den skal føre alle de andre.

Så snart der gives et par stød i linen ved den at den skal gå til højre og når der hales, går den til venstre, men i de fleste tilfælde, er det nok når der bare råbes efter den. Jeg kom hurtigt efter at køre med otte heste eller muldyr. Ploven tog fem-seks furer hver på otte tommer (21 cm). Vi begyndte at pløje, når der var kommen regn, som regel kunne vi begynde først i november og pløjede så hen til midt i marts. Den vinter (1886-1887) kunne vi ikke pløje uafbrudt på grund af regnvejr, en gang var der en pause på tre uger, men vi fik alligevel vores 30 \$ om måneden.

Tiden skulle jo gå med noget, så gik vi på jagt, en gang var en amerikaner og jeg så heldige at skyde et vildsvin, men da det var meget tungt og vi skulle bære det hjem, skar vi det op og tog alle indvendige dele ud af det. Vi fik det hjem og tilberedt og spist de følgende dage.

Når det så klarede op, fik vi travlt med at komme i marken igen. Det gjaldt om at få pløjet og få kornet i jorden så snart som muligt. På ploven var en lille såmaskine, og efter den en harve, så når vi standsede om aftenen var vi færdige, så langt vi var nået. Da vi sidst i marts var færdige med markarbejdet, begyndte vi at lægge gift for squirrels. Giften blev tillavet på følgende måde: en del fosfor og sirup udrøres i en del hvede. Det bliver lagt rundt omkring i kornet, hvor dyrene har deres nedgangshuller i jorden. Hvis der ikke ved giften blev dræbt en mængde squirrels blev de snart en landeplage. De lever særlig ved bjergene og æder en masse korn. På græsgange, hvor der ikke bliver lagt gift for dem, lever de i tusindvis. Om sommeren, når græsset bliver tørt, går de ned i kornmarkerne og kan gnave kornet af, som om det var slået med le.

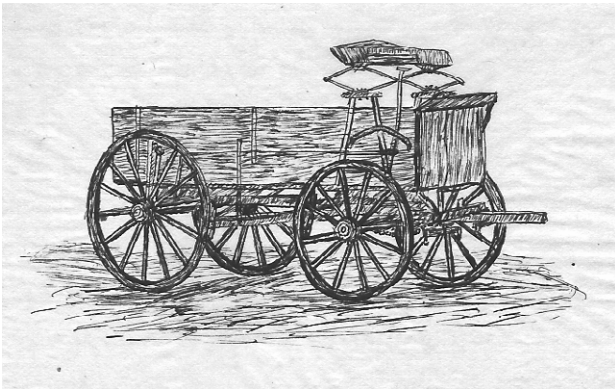

Figur 8 De små squirrels åd vores korn.

Der er enkelte som spiser disse dyr og påstår, de smager godt, de er også tykke og fede.

Mr. Louf lovede, at jeg kunne få arbejde hos ham i høsten med at køre hvede ned til floden. Der sejlede en damper til San Francisco med kornet om sommeren, og det gjaldt da om at blive færdig med høsten og få kornet ned, mens der endnu var vand i floden. Det korn som ikke var færdigt og nede til tiden, kunne først transporteres til San Francisco om vinteren, når der atter kom vand i floden. Den nærmeste jernbane var 25 mile (40 km) borte.

Jeg belavede mig på høsten og købte to vogne som hosstående billede.

Figur 9 Kornvogn

Den ene blev gjort fast bag i den anden. Jeg købte også seks heste, seletøj og lignende, se det var en større udskrivning på ca. 1200 \$. Deraf kunne jeg betale en lille del straks.

Nu havde jeg altså et stort køretøj og skulle rigtig til at tjene penge, hvilket jeg også gjorde den sommer.

Jeg fik 15 \$ om dagen foruden kosten og foder til hestene, men det var også anstrengende arbejde, alene at læsse alle de sække hvede, hver vejede ca. 150 pund (68 kg) og jeg havde 100 sække pr. læs, det gjaldt jo om at have så meget som muligt på, da det blev betalt efter vægt.

Undertiden var der 120 graders varme (49 °C), så det skulle nok få den dovne sved ud. Jeg kørte ned tre gange om dagen, så det ene læs skulle jeg altid læsse om middagen i den værste varme. Jeg begyndte om morgenen kl. fire og kom sjældent i seng før kl. 23. Sådan gik tiden for mig i ca. to måneder. Ved mr. Louf arbejdede der også en lille englænder, som hed Jack, han og nogle flere ville en søndag ned til floden for at bade, de ville også have mig med, men da jeg havde travlt med et eller andet, ville jeg ikke med, og godt var det at jeg ikke kom med.

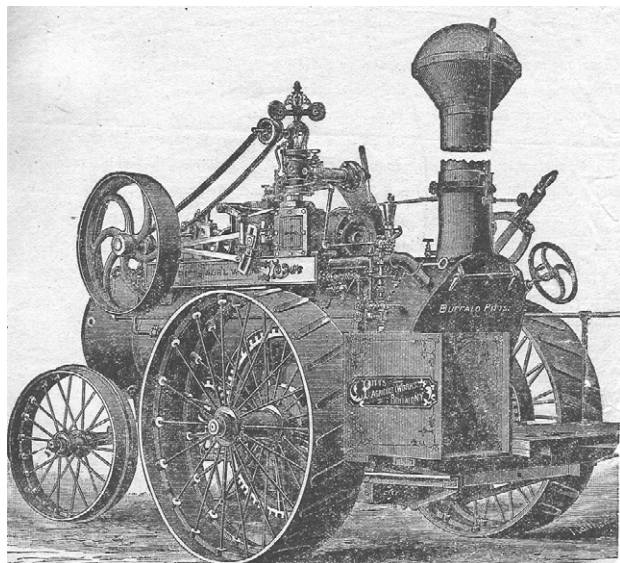
Jack kom ud, hvor han ikke kunne bunde, og blev af strømmen ført så langt ud at han omkom, de andre prøvede på at redde ham, men kunne ikke. De blev drevet så langt ud at de ikke kunne tilbage, men kom dog omsider i land på den modsatte bred. Nøgne som de var, måtte de vandre tre mil (5 km) inden de kom til en mand der kunne ro dem over til deres tøj, men solen havde i al den tid forbrændt deres hud, så den hang i laser. Det var et trist budskab at få om Jack, der blev søgt efter ham i mange dage, men først otte dage efter blev han fundet 10 mil (16 km) længere ned af floden.

Da jeg var færdig med at køre korn, havde jeg tjent så meget, at jeg kunne betale resten for mine heste.

Bent, som også havde plads hos mr. Louf, havde seks muldyr, han og jeg lånte hver to heste af mr. Louf, så vi havde 8. Vi ville nu

tage en tur op i Nevada bjergene, til den lille by Synora, med hver et læs malet byg, for at sælge det og få sjeks (til at tække huse med) med tilbage.

Vi lejede hver to store vogne som denne:

Figur 10 Lokomobil (original figur, men passer ikke med teksten)

Vognkassen var ca. tre alen (1,9 m) høj og vognen var forsynet med de allerbedste bremses. Vognene bandt vi efter hinanden, to og to. Vi startede om morgenen og kom til byen Gresen hen på formiddagen, der købte vi den malede byg og kørte til færgen, der skulle føre os over floden. Bent kom først på færgen med alt sit, men da færgen omtrent var ovre, sank den, heldigvis var den så nær land, at den kom på grund. Der var ikke andet for mig at gøre, end at sætte mig op på en af mine heste og se at komme over med dem og hjælpe ham. Vi bar så alle sækkene fra færgen ind på land og da færgen var bleven befriet for sin tunge last, hævdede den sig omsider så jeg fik mine vogne og kornet over, men da var det bleven langt hen på eftermiddagen, og der var ca. 10 mil (16 km) til en by, hvor vi kunne overnatte. I begyndelsen gik det hurtigt, men efterhånden blev vejen mere sandet, så det blev mere besværligt at køre. Det var mærkeligt, at jorden

på den ene side af floden var meget frugtbar, mens den på den anden side var meget sandet. Der afledes udelukkende rug, da der var stenunderlag, og det ikke behøvede så megen regn.

Hen ved kl. 22 nåede vi byen Modesto, hvor vi gjorde holdt og fik noget at spise samt fik sørget for hestene. Om natten sov vi ovenpå sækkene, for at ingen skulle stjæle kornet fra os. Næste morgen drog vi tidlig af sted, vi havde en lang tur for os, inden vi nåede The Fotheld (ukendt sted), hvor vi kunne blive om natten. Vi nåede dog dertil tidligt og fik godt udhvilet til den næste dags strabasser, thi da skulle det først rigtigt gå op i bjergene.

Næste morgen tidlig fortsatte vi turen og i begyndelsen gik det godt, men efter som vi kom frem, blev bjergene stejlere, så det var meget besværligt for hestene at trække vognene, så måtte vi spænde alle hestene for den ene vogn og først køre den over et bakke drag og derefter den anden. Sådan gik det så en tid, men efter som vejen blev stejlere, kunne de otte heste ikke en gang trække den ene vogn, så vi måtte undertiden have alle 16 heste for, men det gik meget langsomt sådan at transportere en vogn ad gangen.

Sagen var jo den, at vi var ikke vant til at køre på disse stejle bjergveje og desuden havde vi også alt for stort læs, men vi måtte jo fortsætte, til vi kom til et sted, hvor vi kunne få vand til hestene og selv få noget mad til livets ophold. Det meste af tiden havde vi natlogi på vognene.

Næste dag gik omtrent som den forrige. Vejen var ikke bredere end en vognbredde, ved den ene side var det stejle bjerg og ved den anden afgrunden, så det var ikke nemt, når vejen svingede brat, så kunne alle hestene ikke komme til at trække, vi måtte da piske på de nærmeste. Når det gik ned ad bakke, var det bedre, så kunne vi slå bremsen lidt løs, så kunne vognen selv løbe rundt svinget.

Da de var vant til daglig at køre på den slags veje, var hestene efterhånden oplært til, at så snart de kom til et sving, blev der råbt på dem, og de to heste, der gik for enden af stjerten, sprang så over jernkæden (som var imellem dem) og trak vognen forbi svinget, og så snart de var forbi, gik de tilbage til deres plads igen, så for dem kunne det bedre gå.

Uden uheld nåede vi om aftenen et sted, hvor vi kunne overnatte.

Tidlig næste morgen fortsatte vi, og da vejen var bredere, gik det temmelig hurtigt. Hen på eftermiddagen nåede vi det stoppested, hvor vi havde tænkt at overnatte, men da vi fik at vide, hvor langt der var til det næste, mente vi, at kunne dertil inden det blev alt for mørkt. Vi blev så ved at køre, men det skulle vi ikke have gjort, thi det tog længere tid, end vi havde beregnet og mørket faldt på. Med et stod mine heste stille, og da jeg stod af vognen for at se hvad der var i vejen, viste det sig at jeg var kørt mod en stor sten, som forakslen ikke kunne komme over. Vejen var temmelig bred og jeg må være kommen uden for hjulsporet.

Jeg ville nu ikke køre længere, da det var forbunden med fare at fortsætte. Jeg spændte hestene fra og red til stoppestedet, ca. to mil (3 km). Næste dag red jeg ud efter vognen og vi begyndte nu at nærme os målet.

Af og til kunne vi se mænd stå og vaske guld, hvor der løb en lille bæk. Jeg så nogle indianere, som skrabede støvet af vejen, da vi var kørt forbi og løb ned til et lille vandløb med det, for at se om støvet indeholdt guld.

Hen på eftermiddagen blev vi glædelig overraskede ved at se den lille by Synora ligge der lige for os i en lille, grøn dal. Det var en fryd for øjet, efter at vi så mange dage havde kørt gennem et ufrugtbart bakkedrag, at se al den frugtbarhed her udfolde sig.

I udkanten af byen boede en mængde halvciviliserede indianere. De levede mest af jagt, eller hvis de kunne finde nogle døde kreaturer.

En dag var en dansk familie kørende der til og en af deres heste faldt om. Manden ville fjerne den. Beboerne fortalte ham, at det behøvede han ikke, det skulle indianerne nok besørge. Det var ved aftenstid og næste morgen var der ikke andet tilbage af hesten, end nogle enkelte store ben. Kødet spiser indianerne rå, og deres brød laver de af agern, som de finder i skoven, de støder dem mellem to sten, rører det til en dej med lidt vand og tørrer det i solen.

I Synora byttede vi så vort korn med en del sjeks. Det tog os en hel dag at læsse det på vognene. Så vidt jeg husker, var det 10.000 styk vi hver fik, så det ragede højt op over vore høje vognkasser, og vi måtte køre meget forsigtigt, for at undgå at vognen ikke fik overbalance og væltede. Vejene var jo hullede, og uden uheld nåede vi den 4. dag ud af bjergene og så gik det rask hjemefter, og efter 14 dages forløb var vi atter hjemme.

Nu gjaldt det jo at få disse sjeks solgt, og næste dag kørte vi rundt til de forskellige farmere, for at tage mod bestillinger, og vi fik også næsten det hele solgt. Da vi havde fået det leveret, besluttede vi at køre en tur igen. Og efter at hestene havde hvilet et par dage og vi havde fået vognene efterset, belavede vi os på at køre op i bjergene igen. Efter otte dages forløb var vi klar til afgang. Vi havde mindre læs på vognene, da vi så mente at kunne gøre turen hurtigere, og det gik også en del lettere, men ellers på samme måde som den første. Om natten fik hestene foder ved vognen, og vi bredte vore tæpper hvor vi fandt en plads, vi syntes om og sov der. Da vi nåede Synora hørte vi, at vi kunne få mere for vort korn højere oppe i bjergene, og vi begav os deropefter, men allerede, da vi endnu var i udkanten af byen, havde vi det første uheld. Bents muldyr blev bange for et par lysklædte damer, drejede rundt

og knækkede vognstjerten. Så måtte vi vente et par timer for at få den lavet. Derefter begyndte vi at køre de 50 mile (80 km) højere op i bjergene. Men det skulde vi ikke have gjort, for det tjente vi ikke noget ved. Bjergene var stejle og lange. En gang kørte vi over fem mile (8 km) stadig stigende opad, det var drøjt, men omsider nåede vi da vort bestemmelsessted. Her var også en del indianere, men uciviliserede. De gik helt nøgne, kun med et skindbælte, hvor de havde deres pile. Buen havde de i den ene hånd. De kom hen og fortalte en hel masse, som vi ikke forstod, men efter deres tegn kunne vi forstå at de var tørstige. Jeg gav dem så vanddunken, vi havde, og de fik deres tørst stillet og forsvandt atter ind i skoven.

Luften var meget tynd, og der er mange, når de kommer herop, som får næseblødning. Beboerne lever af at fælde træer, som de forarbejder til sjeks og spaan. Der findes enkelte savmøller. Jeg så en milelang vandledning (et jernrør ca. 24 tommer (63 cm) i diameter) det kom over store bjergstrækninger og førte hen til en guldmine. Mange steder kunne man se de vaskede jord ud igen, som tidligere havde været vasket ud for guld. Sneen ligger helt til august inden solen får den smeltet. Det var mærkeligt at komme fra San Vorkin (ukendt sted, hvor vi boede og hvor det var midt i høsten med indtil 120 graders fahrenheit (49 °C) varme, og så komme herop og se masser af sne.

Vi fik kornet byttet med sjeks, og så snart vi var færdige, begyndte vi på hjemturen. Det gik godt til vi en dag i nærheden af Synora mødte en mand, der kom kørende. Han havde seks heste for og havde vognen belæsset med korn. Han kørte lige i mod mig, og da vejen var så smal, at vi ikke kunne køre om ved hinanden, måtte den ene selvfølgelig vige. Jeg sagde til ham, at det var hans pligt at vige, da han burde have holdt oppe på bakken, hvor der plads. Det var en regel, at når to belæssede vogne mødes, skal den der kører ned ad en bakkeskråning vige til

side. Han undskyldte sig med, at han ikke havde hørt eller set mig. Vi har altid, når vi kørte i bjergene et klokkespil på de fire første heste, så det kan høres i lang afstand. Manden blev ved at gøre indvendinger og lille ikke vige, men så kom Bent mig til hjælp. Han var en stor kraftkarl på 200 pund (90 kg), og da han hørte, hvad der var i vejen, bad han manden hurtigst muligt køre af vejen, ellers skulle han snart flytte ham, Vi havde ikke tid til at holde her. Så måtte han, hvor nødtigt han end ville, køre af vejen. Han råbte til sin leader: "Djy Mary", og forsvandt ned ad skråningen. Heldigvis var det ikke dyb afgrund, men alligevel dyb nok til at han ikke kunne komme op igen, uden at han først måtte læsse alt af vognen. Vi fortsatte, og da havde kørt nogen tid, begyndte det at blive mørkt. Vi kørte ned af en bakke, som jeg ikke syntes var så stejl og brugte kun bremsen på den forreste vogn, men da jeg var midt på bakken, kunne bremsen ikke holde og vognen begyndte derfor at gå ind på hestene. Jeg måtte så til at bruge pisken, for at vognen ikke skulle løbe over hestene, og ned ad bakken gik det i susende fart. Da jeg nåede ned af bakken, var de fleste heste kommen løse og enkelte af sjeksene lå strøet ned ad bakken. Jeg sprang straks af vognen, for at få hestene på plads igen. Bent som havde set min henfart, kom løbende og troede at jeg var faldet af vognen og lå under denne, men heldigvis var der ikke sket nogen skade.

Det var begyndt at blive mørkt, så vi måtte skynde os af sted, for at nå en holdeplads, da det ikke var uden fare at køre på disse veje, når vi ikke kunne se.

Næste morgen tidlig kom der en mand kørende fra samme vej, hvor vi havde kørt, og vi spurgte ham efter, om han ikke havde set et køretøj med seks heste. Det havde han midt på en bakke, hvoraf vi kunne slutte, at det var den samme som vi havde været i konflikt med den foregående dag. Han havde altså måttet blive der natten over og havde endda ikke fået vognen op på vejen endnu.

Vi fortsatte hjemefter, det var endnu tidlig morgen og solen sendte sine varme stråler ned over os. Hele formiddagen gik det godt, men så havde Bent det uheld at køre ned i et hul i vejen, hvorved hans bageste vogn væltede. Det forsinkede os ½ dag. Vi måtte læsse vognen af for at få den på ret køl igen. Næste dag skete det samme uheld for Bent igen, og nu var min tålmodighed snart forbi, men der var jo ikke andet at gøre, end at blive og hjælpe ham. Omsider nåede vi også lykkelige og vel ud af bjergene og kom ned på sletten. Næste dags aften nåede vi Modesto. Der traf vi sammen med en spanier, som om aftenen trakteredede os med Tonallo, en spansk ret, der bestod af majscolber, hvor det indvendige var taget ud og derefter fyldt med hønsekød eller vildt. Kødet var krydret godt med spansk peber og andet stærkt, så da jeg havde fået en kolbe, havde jeg fået nok. Jeg havde fornemmelsen af, at der var ild i munden og langt ned i halsen på mig. Spanieren spiste mange og syntes, det var en delikat ret. Næste morgen var vi tidlig oppe, for at nå hjem inden aften.

Skønt vi havde en mængde sjeks, fik vi dem dog solgt inden længe.

Bent og jeg fik så arbejde hos en Kristiansen, der havde en farm i forpagtning på 200 agers land. Der pløjede vi med vore heste, og da vi var færdige, kom vi over på en anden lille farm, Kristiansen havde, der pløjede vi også. En søndag kom jeg i tanke om, at jeg hellere måtte få to heste mere. Bent og jeg kørte så op i nærheden af mit tidligere hjem. Der boede en Mr. Padesen, som ejede meget store græsgange og havde mange unge heste og muldyr. De var næsten vilde, havde aldrig haft grime på eller været i berøring med mennesker. Ejeren, en Karl samt Bent og jeg fik hver en ridehest og red så rundt i marken til vi fandt en flok heste og muldyr, som vi fik jaget ind i en indhegning. Der kunne vi nærmere betragte dem, og jeg fik mig bestemt for to muldyr, som var tre og fire år. Prisen 225 \$ blev vi enige om. De to blev så

jaget ind i en mindre indhegning, som ikke var større, end at en mand med en lasso kunne fange dem. To mand kravlede derind med hver sin lasso. Den ene sigtede på et forben og den anden på et bagben, og et øjeblik efter faldt Mr. Mule ned på ryggen, et knæ på hovedet af den, en grime på, hvorefter den kom op at stå og blev bunden til en pæl. Den anden fik samme omgang, og grimerne blev nu bundet godt sammen. Der blev så lukket op for dem og af sted gik det..., alt hvad de kunne løbe. Undertiden standsede de pludselig og rykkede hver sin vej, men kunne ikke komme løs. Vi fulgte efter, så godt vi kunne, og jagede dem på den måde ned til floden, vi skulle over. Enkelte steder var floden ikke dybere end at hestene kunne vade over. De gik også helt godt ud i floden, men så tog de kurs opad floden, hvor der var meget dybt. Det så morsomt ud, at se dem svømme der, thi der var ikke mere at se af dem, end lidt af hovedet og så de fire lange øre. Da de længere op ad floden kom til et sted, hvor der rejste sig stejle skrænter på begge sider, blev jeg bange for at de skulle drukne, men så endelig nåede de da et sted, hvor de kunne kravle i land. De rystede vandet af sig og af sted gik det igen og vi bagefter.

Efter megen møje og besvær nåede vi hjem og fik dem på stald. Jeg fik lavet en lasso og slynget om halsen på dem, for at få dem bunden op til krybben. Bent ville hjælpe mig, og idet han var beskæftiget med at binde den ene, så han godt, at den havde ondt i sinde, hvorfor han ville springe op i krybben, men inden han var nået derop, havde muldyret plantet begge sine bagben på hans kødfulde bag og han landede ovre på den anden side af krybben, dog uden at tage nogen skade. Ja, det var et morsomt syn, at se ham, som vejede 200 pund komme så ålet og hurtigt af sted.

Næste dag skulle dyrene så for ploven, det kneb med at få seletøjet på dem. Hovedet måtte vi binde ned til krybben, for at få hovedtøjet på, og for at få selen på havde jeg en gammel hest, jeg skubbede over mod dem, så kunne jeg stå

under halsen af den, mens jeg lagde selen på. Selen blev dog sparket af nogle gange, inden jeg fik den spændt fast. Da jeg kom ud i marken med dem til ploven, kneb det at få dem forspændt. En måtte foran og holde dem tilbage, mens jeg lå ned for at få fat i hammelrebene, thi så snart de så mig, slog de bagud slag i slag. Omsider lykkedes det dog og så gik det lystigt, snart var de på den ene side af kæden og snart på den anden. Værst var det til at begynde med, når jeg skulle vende ved et hjørne. Når hammelrebene kom til at røre ved deres ben, slog de op, snart var rebene inde mellem benene på dem, snart udenfor, men det tog jeg ingen hensyn til, jeg blev ganske roligt ved at køre, indtil de kom ret i tøjlet igen. De var dygtige til at trække og vænnede sig hurtigt til at gå for ploven, men blev dog ved at være vilde længe, der var for eksempel ikke tale om, at de ville æde hvis nogen opholdt sig i stalden.

Med tiden blev de, de to bedste muldyr, jeg har haft og et år efter brugte jeg dem som leaders, dvs. de gik forrest for vognen og skulle styre alle de andre heste, når jeg kørte.

Da Bent og jeg var færdige med pløjningen hos Kristiansen, fik vi pløjearbejde hos en anden mand, der var vi en tid, til vi blev kede af det, thi det var småt med føde til vore heste, de fik kun hel rug og halm.

Hele vinteren (1887-1888) var det småt med arbejde, for der kom næsten ingen regn og så turde folk ikke så, så meget.

Vi tog hjem med vores Thiens (things?) og lod hesten komme på græs en måneds tid.

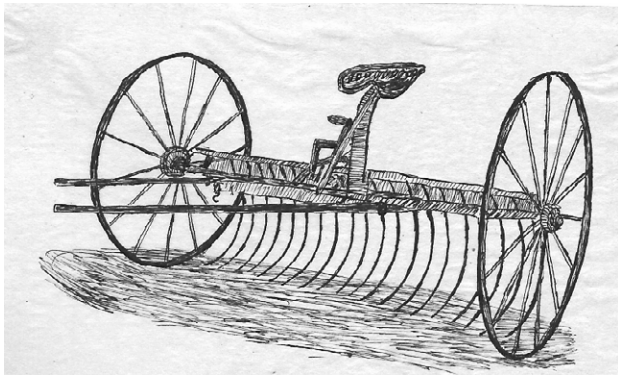
I omegnen var der så godt som ingen høst, da der var kommet for lidt regn. Vi fik dog arbejde hos en nabo, jeg med mine heste, Bent havde solgt sine. Vi skulle arbejde ved en høst maskine, som manden havde fået arbejde med ca. 75 mile borte, i nærheden af Stokton. Der var jorden lav og sumpet og havde ikke manglet væde, så der var en udmærket høst. Vi høstede

nogle dage, men maskinen var ikke god, så imidlertid fik jeg plads med fire heste, ved at køre vandvogn til en tærskemaskine. De andre af mine heste blev ved høstmaskinen, som nu var begyndt hos en anden, hvor kornet ikke var så grønt i bunden og hvor den bedre kunne høste.

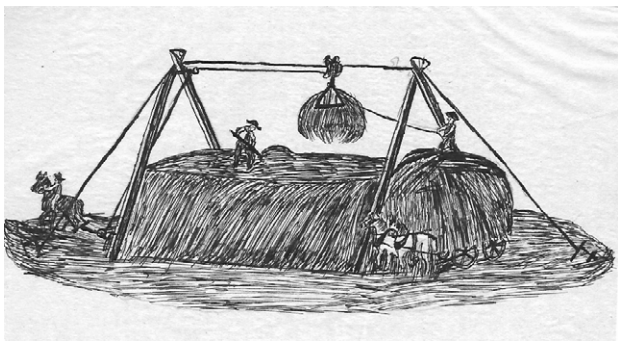
Efter at jeg havde forladt maskinen, hørte jeg ikke mere til min ven Bent.

Jeg kørte med vandvognen ca. to måneder, undertiden var det meget besværligt at få vand, men til andre tider havde jeg det godt. Jeg havde givet ordre til, at hestene der var ved høstmaskinen, skulle på græs på en plads der i nærheden, når folkene var færdige med at bruge dem, så jeg senere kunne tage dem med hjem.

Da vi var færdige med at tærske fik jeg mine penge udbetalt og samlede mine ejendele sammen, for at begive mig på hjemturen. Først skulle jeg hen at have fat på mine andre heste og det tog temmelig lang tid, da jeg skulle have de to muldyr indfanget med lasso. Hen på eftermiddagen fik jeg dog alle otte heste samlet og kom på hjemturen. Vogn havde jeg ikke med, så jeg måtte ride på en af hestene og have de andre bundet bagefter. Da det begyndte at blive mørkt, kom jeg til en skov jeg skulle igennem, inden jeg kunne komme til en by, hvor jeg kunne overnatte. Der slog pludselig en tanke ned i mig, hvis jeg nu mødte nogen, der tog de penge fra mig, som jeg havde arbejdet for hele sommeren, det ville jo være meget kedeligt. For en sikkerheds skyld måtte jeg vist hellere gemme dem. Jeg tog min ene støvle af, og lagde pengene i bunden af den. Det var guld og sølvmonter, men da jeg red, generede det ikke. Jeg fortsatte så turen gennem skoven og nåede byen, uden at der skete mig noget. Her fik jeg fodret hestene og blev til næste morgen. Den aften nåede jeg til en amerikansk familie, som jeg kendte og boede der. Jeg købte af manden en stor stak hør, som jeg skulle bruge til foder til hestene om vinteren.

Figur 11 Rive

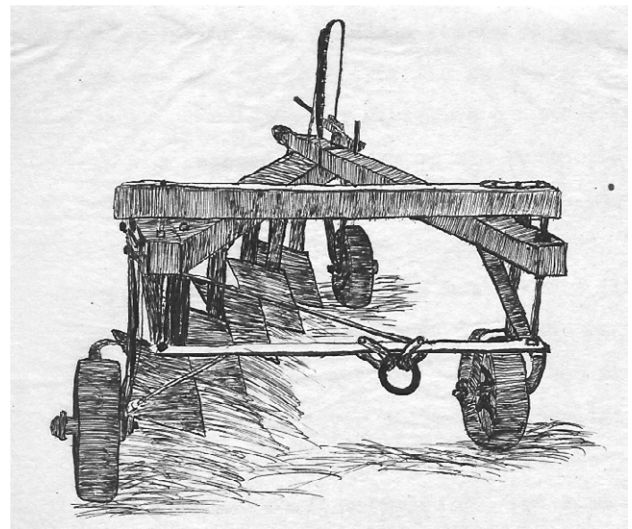
Figur 12 Den store høstak

Jeg havde forpagtet 200 ager land, som jeg nu flyttede op på. Den første aften jeg kom der, var det alt andet end hyggeligt. Vandet i brønden var næsten helt grønt. Hestene ville ikke drikke det og kunne altså ingen vand få. Jeg kogte noget til the, men det var ikke til at drikke, så jeg måtte gå i seng og håbe på at det blev bedre. Næste dag red jeg hen til naboen P. Miller, som var tysker, for at få hestene vandet. Der var tre mile dertil. Jeg fik brønden rensat, så kunne hestene drikke vandet, men det duede ikke til husholdningen.

Der var for meget alkalie i vandet, det var der mange steder. Når man drikker det vand og sveder, sætter der sig et hvidt lag lig salt uden på ens tøj, og det var meget usundt at drikke.

Jeg havde nu travlt nogle dage med at få det købte hør kørt hjem. Et stykke fra huset gravede jeg en ny brønd, hvor vandet var lidt bedre.

Nu ville jeg gerne have stalden ned til brønden og mente, at hestene kunne slæbe den derned. Jeg fik nogle bjælker lagt under og gjort fast, lagde en jernkæde om og 12 heste for, (jeg lånte fire). Det knagede og bragede og hele stalden rumlede sammen. Den var ikke solid nok til at kunne transporteres på den måde. Hestene løb i vildt løb ned ad marken. Nu fik jeg travlt med at få stalden skilt ad og kørt ned på en vogn, men i løbet af to dage havde jeg den tømret sammen, så at hestene kunne komme i den. Taget satte jeg på eftersom jeg fik tid til, for nu skulle der også pløjes hver dag.

Figur 13 Plov

Ploven, jeg havde, var som denne, den tog seks furer ad gangen og var forspændt med otte muldyr.

Da jeg boede ganske ene, havde jeg nok at gøre, om morgenen stod jeg tidligt op, gik ud at fodre, strigle og lægge seletøj på hestene. Så skulle jeg ind at gøre ild på komfuret og bage nogle pandekager og lave kaffe. Pandekagerne spiste jeg, eftersom jeg fik dem bagt. Om middagen havde jeg ikke tid at gøre ild på, men spiste det jeg havde levnet aftenen før koldt. Når jeg kom hjem fra marken om aftenen, vandede jeg først hestene og gav dem foder, inden jeg gik ind og gjorde ild på og satte kartofler over, mens de kogte, gik jeg ud og

striglede og gav hestene mere foder. Når jeg kom ind, stegte jeg flæsk og så kunne mit måltid snart begynde. Bagefter fik jeg the, brød med sirup, smør havde jeg ikke. Om søndagen, da jeg havde tid, bagte jeg brød, den dag sov jeg også længere om morgenen, og for det meste kørte jeg en tur til byen, der var gerne et eller andet, jeg manglede. Jeg havde en hest, der ikke bestilte andet end at køre de ture, den skulle jo gerne røres lidt. Huset jeg boede i var næsten herskabeligt i sammenligning med alt andet. Der var to stuer, køkken og spisekammer, men mit indbo var til at begynde med meget mangelfuldt. Det bestod af en kasse til at sidde på, en lidt større til bord. Seng havde jeg ikke, en stråmadras og to tæpper på gulvet i køkkenet udgjorde det jeg sov på. Stuerne havde jeg fyldt med sædekorn. Undertiden kunne der gå flere uger imellem jeg så eller talte med nogen, der var 3-4 mile til nærmeste nabo, så det var ikke altid så nemt at følge med tiden. Sådan skete det, at jeg en søndag pløjede hele dagen i den tro, at det var lørdag.

En aften fik jeg en ordentlig forskrækkelse, da jeg gik ned til stalden, som lå et lille stykke fra beboelseshuset. Det var meget mørkt, jeg gik med en lygte i hånden, da ser jeg med et to store gloende øjne stirre på mig. Jeg blev bange, hårene begyndte at rejse sig på mit hoved, jeg kunne ikke begribe, hvad det var der stirrede på mig. Med et udstødte det en fnysende lyd og galoperede af sted. Så var jeg klar over, hvad det var. Det var et mulføl, som var kommen ud af stalden og sådan havde forskrækket mig.

Da jeg var færdig med at pløje og så, sendte jeg hestene, med undtagelse af min kørehest, på græs. Så begyndte jeg at lave møbler. Jeg lavede først en seng, så to bænke og et bord, hvorpå jeg satte voksdug, så nu havde jeg det flot hvad indbo angik.

Fra såtiden til høst (1888-1889) boede min broder og jeg gerne sammen. Det halve af tiden var jeg hos ham og resten var han hos mig. I

den tid ønskede vi gerne regn, fik vi meget blev høsten god, men det hændte jo, at vi fik for lidt, det gjorde vi det år, og derfor blev det en dårlig høst, så vi havde svært ved at dække udgifterne.

Da høsten kom, måtte jeg købe en hætter til høste kornet af med. Min broder og jeg hjalp hinanden med høsten, der var ikke megen afgrøde, så det kunne ikke betale sig at leje folk til det. Min broder havde lige megen jord som jeg, ca. 12 mile (19 km) nordpå.

Da høsten var forbi, lod vi hestene gå, enten i tøjler eller løse, på stubbene. Når høsten er dårlig er der altid en del af kornet så kort, at maskinen ikke kan tage det. I de 5-6 uge, der var indtil jeg kunne begynde at pløje igen, havde jeg ikke andet at bestille, end at passe hestene og lave mad til mig selv.

Jeg forpagtede nu noget mere land. Samme år blev der anlagt en jernbane gennem dalen, og den gamle by Hillsferry, som lå nede ved floden blev flyttet op til banen. I løbet af ganske kort tid voksede byen op og blev kaldt Newman.

Der fik jeg akkordarbejde på at køre sand til en stor købmandsbygning. Sandet hentede jeg nede ved floden. Det gjaldt jo om ikke at komme for meget i gæld, så her tjente jeg jo noget til hjælp til at købe sædekorn for. Da jeg var færdig med at køre sand, fik jeg travlt med at pløje og så indtil hen i marts, så kunne det ikke hjælpe at så længere. En del af den jord, jeg havde fået, havde aldrig været pløjet før. Denne vinter havde det regnet meget, så det tegnede til at blive en god høst. Da jeg var færdig med at så, satte jeg gift for squirrels.

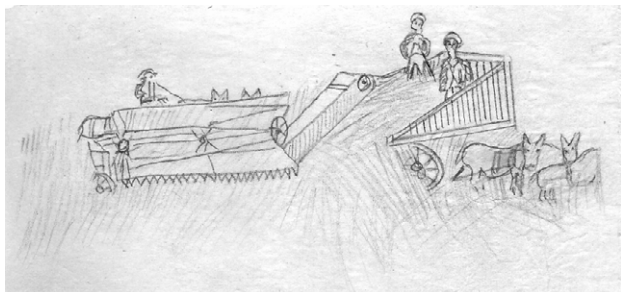
En dag havde jeg været kørende til byen og kom ikke hjem før sent om aftenen. Det var mørkt, og jeg klædte mig af og gik i seng uden at mærke noget usædvanligt. Næste morgen stod jeg op og gjorde ild på for at lave morgenmad. Da jeg ville ind i spisekammeret, kunne jeg ikke få døren op, og jeg kunne ikke

forstå, hvad der var i vejen. Ved at se nærmere efter, opdagede jeg et par ben, som døren gik i mod. Det var en neger, der var gået derind om aftenen og lagt sig på gulvet, inden jeg var kommen hjem.

Døren havde ikke været låset, da låsen var itu. Jeg spurgte nu gutten neger efter, hvad han ville her. "Ja, viste du ikke jeg var her", svarede han. Jeg sagde så til ham om at stå, så han kunne få noget kaffe, og da han havde fået noget at spise, sagde han tak og gik sin vej.

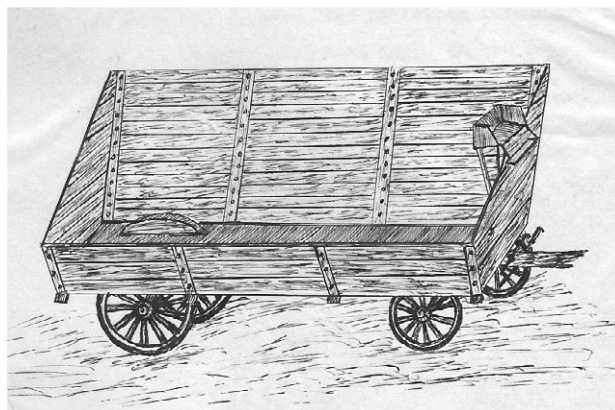
Vi fik en del regn om foråret og høsten tegnede til at blive god. Jeg havde travlt med at få min høstmaskine og vogne i stand, inden jeg skulle til at høste.

Sådan en maskine havde jeg seks heste for. Så var der to vogne som tegningen med hver fire heste for, til at køre kornet fra maskinen hen til stakken.

Figur 14 Høstmaskine

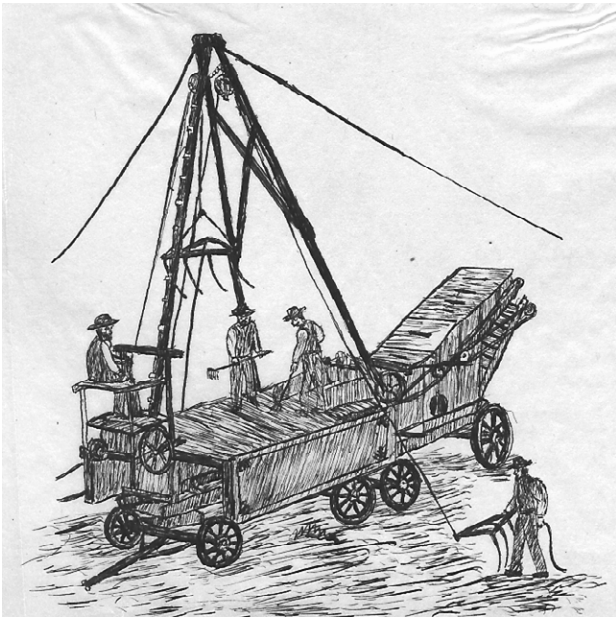
Jeg kørte høstmaskinen og kornet blev ført fra den og over i vognen, hvor der stod en mand og læssede det. Når vognen var fyldt, kom den anden vogn til og fik læsset, mens den første kørte hen til stakken med sit. Vognkassen var ca. 3/4 alen (0,5 m) høj på den side der vendte ind mod maskinen, den modsatte side var tre alen (2 m) høj og vognen havde en længde af seks alen (4 m).

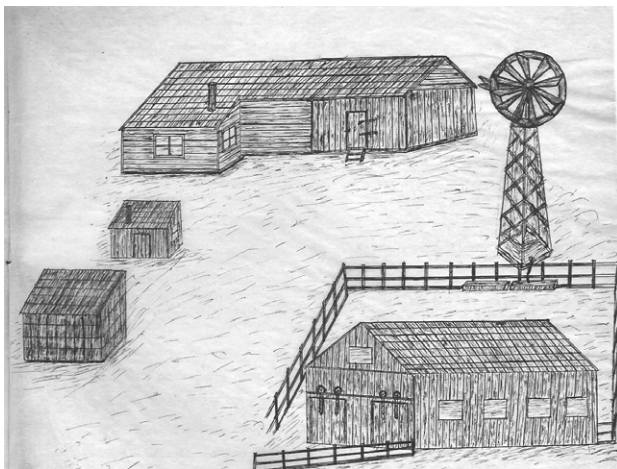
Figur 15 Kornvogn

Der blev ikke høstet mere med af strået, end at vi kunne få toppen med. Jeg havde naboen til at hjælpe mig, han kørte den ene vogn med sine egne heste. Hans kone og datter lavede mad til os. Så skulle jeg til gengæld høste hans korn, da han ingen maskine havde.

Da vi var færdige med at høste, lejede jeg en tærskemaskine som tegningen, den kørte rundt i marken til stakkene. Det varede nogle dage, og så begyndte jeg at køre korn ned til byen, der var en 12 mile (20 km). Det gode var, at der ingen regn kom fra sidst i april til hen imod oktober, november. Jeg kørte kornet ned i to vogne, den ene var gjort fast bag i den anden, jeg havde 100 sække hvede på og otte heste. Jeg kørte hver dag til jeg ikke havde mere at undvære.

Figur 16 Tærskemaskine

Figur 17 Farmen

Da hveden ikke var ret dyr, foretrak jeg at lade det henstå i et kornhus til hen på vinteren, for om priserne skulle blive noget højere. Der skulle betales for at have kornet opmagasineret der. Undertiden kunne der tjenes en del ved at lade det ligge, men det år viste det sig, at der ikke var meget tjent.

Da jeg var færdig med at køre korn (i efteråret 1889), belavede jeg mig på at tage en tur til the old country, det gamle land, som man kaldte det. Min broder Hans og en ven A. Elholm

havde bestemt at vi ville rejse hjem og besøge vore forældre og søskende. Jeg manglede blot at få plads til mine heste for vinteren, da jeg ville komme igen til foråret. Det var jeg heldig at få, og vi var færdig til afrejsen, som foregik pr. vogn til Modesto ca. 16 mile (25 km), hvor vi skulle med et tog. Der skulle jeg også have mit amerikanske borgerskab inden jeg rejste.

Vi løste billet til San Francisco og kom dertil om aftenen. Det var en køn by med brede regelmæssige gader, der for det meste krydser hinanden under rette vinkler. Market Street, hovedgaden, den går fra havnen og gennem byen. Sporvogne trækkes ved kabler, enkelte steder ved elektricitet.

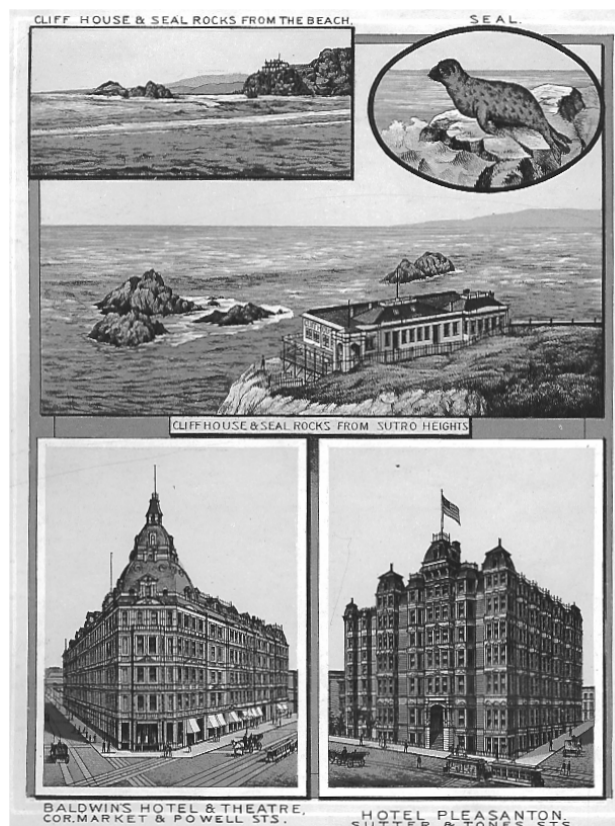

Syd for byen ligger den store park Golden Gate og Woodward Gardens, hvor der er meget kønt.

Midt i byen findes det kinesiske kvarter med templer, teater, spillebuler og opiumsstuer. I en sådan opiumsstue kan man se et lille bord midt på gulvet, hvorpå der står en opiumspibe med en halv snes slanger, som fører ud til de omkringsiddende eller rettere liggende, for de ligger rundt omkring på hylder. Når de har fået nogle drag af piben, begynder de at blive søvnige og få minutter efter ligger de i en dyb søvn.

Nede ved søen ligger Cliff House, der er en dejlig udsigt og særlig morsomt er det, når solen skinner, at se de mange sælhunde, der lægger sig op på stenene i søen for at sole sig. De er fredede og derfor ikke bange for mennesker.

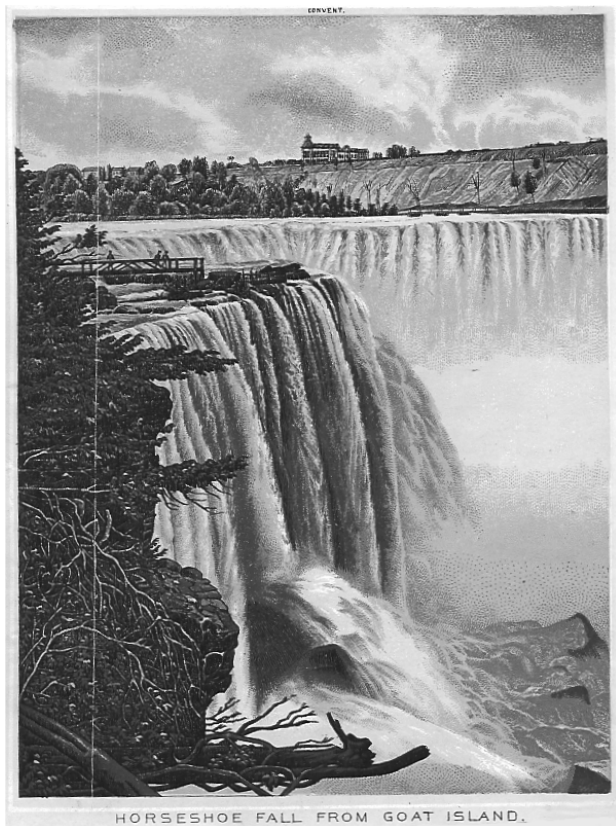

Af bygninger kan næves det storslåede rådhus, toldboden og Børsen. Af de 30 kirker fremhæves de to katolske katedraler og St. Patrick kirke med sit 73 m høje tårn.

Der findes også et meget stort hotel "Plaza Hotel". Pladsen det ligger på udgør en hel blok. I stueetagen er der alle mulige forretninger. På hotellet kan fås middag fra 25 cent opefter. Der findes 999 værelser også til meget forskellige priser, så der er noget for enhver. Ved indsejlingen til San Francisco ligger Fort Point, Golden Gate og et tredje Fort Alcatraz, som ligger på en ø lidt udenfor. Det er en køn sejltur fra San Francisco til Oakland, som varer 3/4 time. Vi blev i San Francisco en dag og løste så billet til New York. Vi havde bestilt sovevogn og havde en neger til vor opvarthning, som både redte seng, børstede tøj og støvler, så den var jo fin.

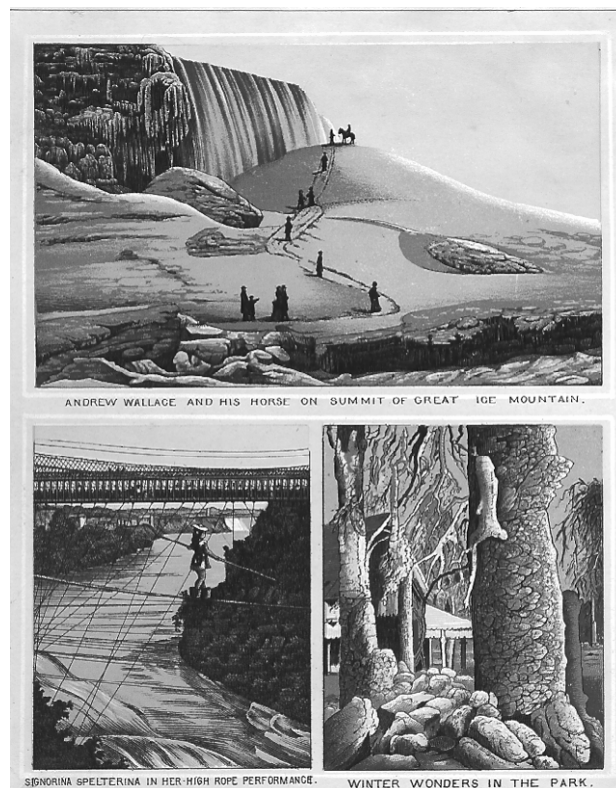
Der var stor forskel på rejsens bekvemmeligheder, fra da jeg rejste over til Amerika og så nu. Vi havde også mere

fornøjelse af at betragte landskabet vi kom igennem. Da vi kom til Niagara, gjorde vi en halv dags ophold, for at bese vandfaldet. Det var storslået. Det ligger ca. to mile (3 km) fra byen, men sporvognen går derud. Vandfaldets brusen kan høres helt ind til byen og jo nærmere man kommer, desto mere øredøvende bliver det.

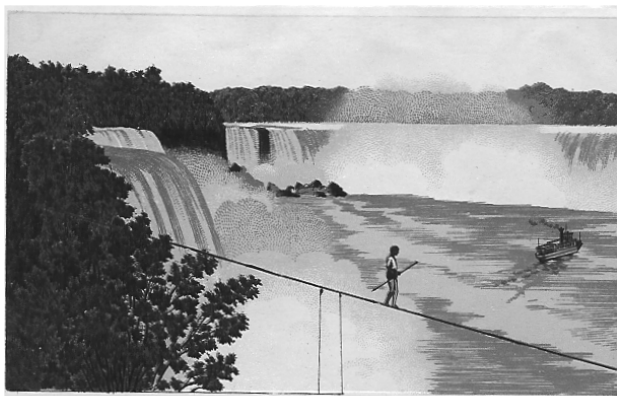

Figur 18 Niagara vandfaldet

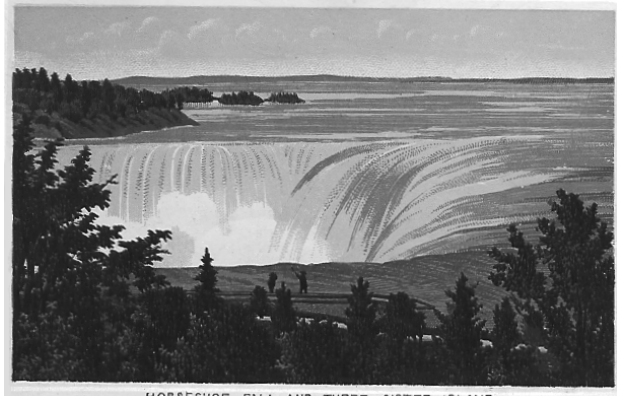
Det var et henrivende skue at se vandet falde så dybt ned og se hvorledes skummet sprøjtes højt op i luften. Solens stråler giver det de vidunderligste farver.

Klippen går lodret ned, og da vandet kommer i en rivende fart og pludselig styrter ned, bliver der en åbning mellem klippen og vandet. Der er anbragt en bro, så man kan gå ind under vandfaldet og vandmassen falder over ens hoved. For ikke at få vandstænk på sit tøj, kan man leje olietøj. Selve vandfaldet er over en mile bredt og vandet har stor fart på, inden det kommer til selve faldet. Det deler sig i to hoveddele. Det østlige er 326 m bredt og 50 m højt, det vestlige, Hesteskofaldet er 574 m bredt og 48 m højt. Det er uhyre vandmasser, der her styrter ned, ca. 554.000 kubikmeter i minuttet. Inden man når vandfaldet, ligger der tre små øer i floden. Der er forbunden med land ved en bro og ligeledes er der en bro mellem hver, så man kan spadserere fra den ene til den anden. De kaldes Søsterøerne og er bevokset med træer. Den mindste er ca. 10 m i diameter.

CROSSING NIAGARA ON A TIGHT ROPE AND MAID OF THE MIST.

HORSESHOE FALL AND THREE SISTER ISLAND.

Over floden er der fire broer: jernbanebroen ved Buffalo, den er 375 m lang og svæver 78 m over vandfladen, en kædebro, som ligger ca. en mile (1,5 km) længere mod nord, er 1244 m lang og godt 78,5 høj og en stålbro der er 277 m lang og 73 m høj. Senere er der bygget en to etages stålbro, hvortil der er brugt 5,5 million pund stål (2.500 ton). Der er i alt ni vandfald.

En anden stor sjældenhed i Niagara er Whirlpool Rapide. Her kom vi med en elevator ned, den går helt ned til flodbredden, som ligger meget dybt, da klippesiderne er så høje. Her er det meget interessant at se, hvorledes vandet hvirvles sammen, så det sprøjter højt op i luften. Det ligner store bølger, der kommer fra alle sider og slår mod hinanden. Gennem denne hvirvelstrøm er der ingen der kan svømme.

INDIAN FAMILY.

NEW SUSPENSION BRIDGE AT FALLS.

AMERICAN RAPIDS & INTERNATIONAL HOTEL.

Da vi igen var kommet med elevatoren op, var vi blevet sultne. Vi gik alle tre ind og bestilte os en bøf, men hvor forbavsede blev vi ikke, da den blev serveret. Så stor en bøf havde vi aldrig set før, det var næsten en halv okse, og da vi havde spist os mætte, var det ikke svundet ret meget i den.

Vi fortsatte rejsen til New York, her måtte vi vente et par dage til damperen skulle gå. Vi tog med en tysk damper til Bremen og havde en udmærket rejse på 12 dage. Da vi kom til Bremer-Hafen, havde vi en lille malør med toldstedet. Vi stod og ventede på, at vores kuffert skulle komme, det varede længe og den kom stadig ikke. Endelig fik vi fat på kaptajnen for at forhøre, hvor den var. Han spurgte, om vi intet nummer havde på den, det havde vi ikke. Numrene på kufferterne var nemlig blevet råbt op dagen før, men det havde vi hørt noget til. Kaptajnen talte så med toldvæsenet, og da vi nøjagtigt kunne sige, hvad vores kuffert indeholdt, fik vi lov at få den, fik den fortoldt og nåede toget i sidste øjeblik. Vi kørte til

Hamborg, hvor vi så boede på et hotel om natten. Næste dag købte vi forskelligt, som vi ville have med hjem. Samme dags eftermiddag rejste vi til Sønderborg, hvor vi måtte overnatte. Næste dag ville vore forældre hente os der. Jeg glemmer aldrig, da vi gik op ad gaden, så vi far og mod komme i mod os, jeg syntes, de var bleven så små og var kommen til at se så gamle ud, og det var jo da ikke mere end syv år siden, jeg rejste hjemmefra.

Far og mor blev meget glade ved at se os igen, og da de første hilsener var overstået, kørte vi hjem. Der blev vi modtaget af min søster og vor gamle tjenestekarl, som endnu var hos far. Jeg syntes, det var så dejligt og hyggeligt at være kommen hjem igen. Det eneste, der forundrede mig, var, at alt var så småt - ude i marken og alle vegne. Jeg syntes tidligere, at vi havde temmelig store marker, men nu syntes de så små, ligeledes afstandene.

Vi tilbragte en dejlig vinter med at køre ud og tage del i alle mulige fornøjelser sammen med vores søster og et par andre kammerater, som også var kommen hjem på besøg. Vi spillede diletantkomedie, gik på bal og til bryllup og havde en henrivende og fornøjelig tid.

Men alt får jo ende, ligeledes vort besøg. Tilbagereisen var bestemt til at foregå fra Bremen den 26. marts (1890) med damperen "Lahn". I vinterens løb havde der meldt sig en del unge, både piger og karle, der ville rejse med og til Amerika. På den måde ville vi gerne have nogle med, thi når vi den gang var 10 rejsende, havde vi en fribillet med banen i Amerika. På damperen derimod fik vi ikke så megen godtgørelse, men der var jo også megen ulejlighed med at have sådan en flok med at passe på.

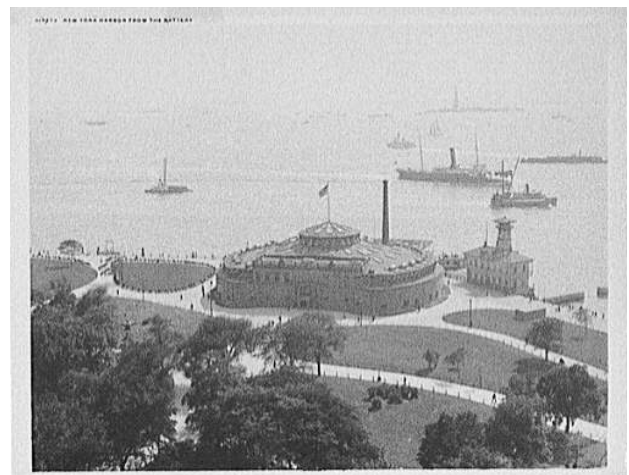
Den 24. marts 1890 tog vi så afsked med vort kære, gamle hjem, vor søster og vore forældre. Denne gang var afskeden endnu tungere for vore forældre end første gang vi rejste, thi nu var de temmelig sikker på, at de ikke oftere fik

os at se, hvilket også var tilfældet for min faders vedkommende, da han døde to år senere.

Vi kom til Bremer-Hafen, og med en lille damper blev vi sejlet ud til den store "Lahn", som ikke kunne gå helt ind i havnen. Vi havde en udmærket rejse, godt vejr, god forplejning og koncert på dækket to gange om dagen. Vi var 150 på 2. klasse. Der var foruden kaptajn Hellanders, fire officerer, syv maskinmestre, en overkok, seks underkokke, opvartere, fyrbøder og andre tjenestemænd. Overfarten varede 12 dage, en dejlig tur uden spor af søsyge.

Det var morsomt at stå på dækket og se de store springere springe op af vandet ved siden af damperen, der var mange og nogle store krabater imellem. Undertiden så vi en hval i fjerne sende sine vandsøjler højt op i luften.

Indsejlingen til New York er meget køn. I det fjerne kan man se Frihedsstøtten. Damperen lagde til ved Havbakken, hvor første og anden klasses passagerer blev sat af, her blev vor bagage også fortoldet. Tredje klasses passagerer skulle i land ved Castle Garden og skulle en for en gennem et tælleapparat.

Figur 19 Castle Garden var New Yorks immigrant landing center fra 1855 til 1890. I dag kaldes Castle Garden for Castle Clinton National Monument. Det bruges som informations center for besøgende til New Yorks nationale parker og monumenter.

Nu havde vi udtrykkeligt formanet de unge mennesker, som var rejst med os fra Als, at de ikke måtte købe billet til San Francisco selv. Vi vidste, at der var mange agenter, som ville forsøge at sælge billetter. Da vi var kommet i land, skyndte vi os til Castel Garden for at tage imod dem, men da havde tre af dem allerede købt billet, og det endda på forskellige ruter, så det var jo en nydelig en, da ruterne ejes af forskellige jernbaneselskaber. For at vi alle kunne komme til at rejse sammen, måtte vi rejse et stykke af vejen på en rute, og resten på en anden, så det var ikke så lidt besværligt.

Den dag, vi kom til Chicago, så jeg, at et af de unge mennesker sprang af toget til den forkerte side, så jeg måtte se at få fat på ham, da det ellers ville være umuligt at finde ham i det mylder af mennesker. Da jeg løb efter ham, var der en politibetjent, der bemærkede det og ville holde mig tilbage. Jeg fortalte ham, hvorledes det forholdt sig, men det ville han ikke tro, han mente, jeg var agent fra et hotel. Da de andre kom til, troede han os.

En dag, vi rejste med toget, stod den ene af dem ude på platformen og børstede sit tøj, så tabte han sin billet ud af lommen. Det var en værre historie, da han ikke havde penge til at købe en ny. Jeg måtte så købe en billet til ham, da han ellers ville blive sat af.

Vi havde også en gammel kone med til Chicago, men hende var der ingen, der fik noget ud af thi hun betalte ingen penge eller viste sin billet frem, da hun havde gemt både penge og billet i en stor tøjlomme, som hun just havde bundet om livet under sin nederdel, så det var just ikke noget kønt syn, når hun skulle have det frem.

Omsider kom vi til San Francisco, og så måtte enhver sørge for sig selv. Jeg blev der til næste dag, så rejste jeg til Newman.

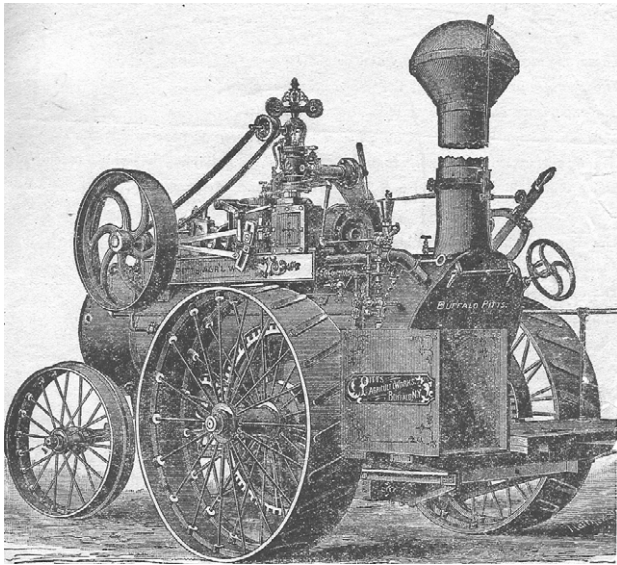
Efter ankomsten hertil skulle jeg ud at se, om mine heste var i behold endnu der, hvor jeg

havde dem opstaldet. De var der alle på nær et lille muldyr, som var løbet bort for længere tid siden. Jeg tog en af mine køreheste med hjem, så jeg dog kunne køre ud.

Der var kommen megen regn om vinteren, og det tegnede til at blive en god høst. Jeg forsøgte at få arbejde med mine heste, og inden længe fik jeg opspurgt, at en Henry Buhl, som boede udenfor Newman, havde forpagtet en stor farm oppe i nærheden af Ingomar.

Jeg kørte ud til mr. Buhl og fik lovning på, at jeg kunne få arbejde hos ham, når høsten begyndte. Jeg skulle sy sække på en stor høst maskine og have arbejde for otte af mine heste. Der skulle 24 heste for den maskine, undertiden flere, hvis det var svært korn, eller jorden var sandet eller løs. Den tog et skår på 12 fod (3,7 m). Kornet blev så ført op i maskinen, blev tærsket, rensat og fyldt i sække. Det var altså mit arbejde at hænge sække på, eftersom de blev fyldt, samt sy for dem og tippe dem af, tre sække ad gangen. Når kornet var godt, kom der en sæk i hvert minut, så jeg måtte ordentlig bruge fingrene for at følge med. Følge med skulle jeg, ellers blev det helt galt, da maskinen jo blev ved at køre. Hvor kornet stod tyndt, gik det jo ikke så hurtigt.

En dag efter middag, da vi var ude at høste, hørte vi et lokomobil fra et tærskværk fløjte ustandseligt. Vi vidste, at der så måtte være ildebrand og standsede høstmaskinen for at komme til hjælp. Det var en hvedemark, der brændte ikke så langt fra os, og det er ret farligt, når der går ild i kornet i høstens tid, thi når kornet er så tørt, forplanter ilden sig meget hurtigt, især når det blæser.

Figur 20 Lokomobilet fløjtede ustandseligt og vi vidste at der så måtte være brand et sted.

Der blev hurtigt spændt otte heste for en femfuret plov og pløjet et par omgange i kornmarken for at standse ilden. Nogle mænd stillede sig langs det pløjede med en sæk over hovedet for at kunne udholde varmen, og med en anden sæk dyppet i vand, bearbejdede de ilden, for at den ikke skulle komme over på den anden side af det pløjede og anrette mere ødelæggelse.

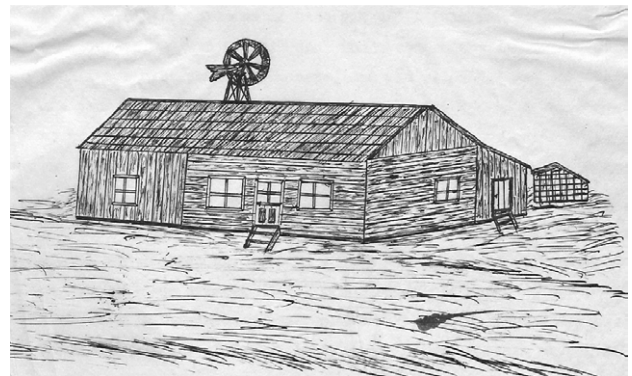
Da vi havde høstet en uge, købte jeg to heste til, så havde jeg 10 heste for maskinen. Jeg fik ½\$ samt foder for hver hest om dagen. Der var 1500 tønder land, og det tog ca. to måneder med at høste det. Mr. Buhl, som havde farmen, ville ikke blive ved med at beholde den, men ville trække sig tilbage på sit lille landsted. Han havde også et stykke neden for kanalen denne høst, som gav en god indtægt.

Min broder og jeg blev så enige om at overtage de 1500 tønder land i forpagtning.

Jeg købte mr. Buhls høstmaskine med tilbehør for 1200 \$.

Figur 21 Høstmaskine

Figur 22 Den forpagtede farm

Vi overtog farmen straks efter høst. Min broder flyttede nogen tid efter op til mig. Han havde seks muldyr og fire heste. Vi købte nogle flere, så vi i alt havde 32. Vi købte også en ko, så vi kunne få mælk til husholdningen. Både koen og hestene blev hver dag sluppen løse ude på stubbene, men vi måtte holde øje med, at de nogenlunde blev på vore enemærker. Vi havde en opsadlet hest stående på stalden, og så snart vi opdagede, at nogle af dem fjernede sig ud over vore rettigheder, blev den ført frem og en af os svang os i sadlen og af sted gik det i fuld karriere efter dem. Når vi så kom tæt hen til dem, kunne det undertiden hænde, at de stak i løb alt hvad de formåede, så red vi om kap med dem. Når man så var nået op på siden af dem, gjaldt det om at have øjnene med sig og se, hvornår de løse heste vendte om, thi det gik meget hurtigt, og så snart de gjorde en

omdrejning, fulgte ridehesten se samme bevægelser og så gjaldt det om at sidde fast.

Mr. Møller og Lox, som ejede jorden, havde ret til at lade deres køer gå på stubbene, og en dag kom fire cowboys drivende med et par hundrede køer og kalve. Deres rideheste havde de opstaldet hos os, og de havde en kineser med som kok, da de førte deres egen husholdning. Det var storartet at se dem ride og samtidig slynge en lasso.

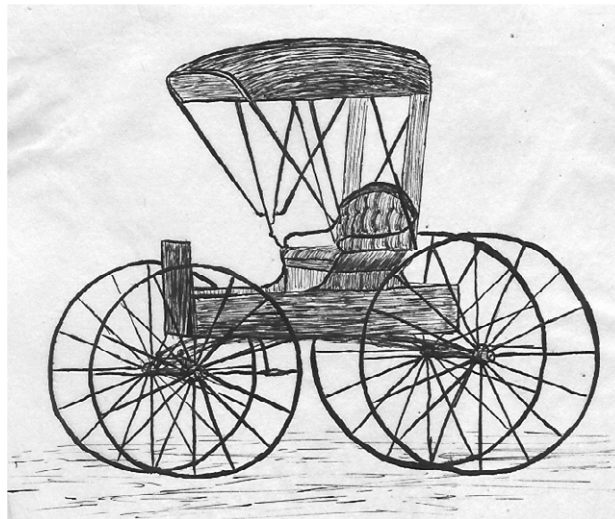
En dag kastrerede de en del kalve. Affaldet tog de med hjem. Jeg stod just og så, da de kom ridende, og da de havde fået deres heste på stald, så jeg den ene af dem tømme sine lommer for affaldet fra kalvene, vaskede det af og bragte det ind i køkkenet til kokken, som stegte det og bød det rundt ved aftenbordet. Cowboyerne spiste det som en delikatesse og sagde, det smagte vidunderligt, jeg betakkede mig for at smage på det.

Efter 14 dages forløb forsvandt de igen med deres cattle. Min broder og jeg havde det så for os selv igen.

En dag var jeg kørende ned til en dansk farmer J. Smith, som boede 12 mile (20 km) borte. Der købte jeg seks svin på ca. 100 pund (45 kg) pr. styk. Jeg fik dem kørt hjem og ind i en indhegning, men om natten brød de ud, og det var ikke muligt næste dag at finde dem. Så måtte jeg sadle min hest og ride ned mod byen, den vej jeg havde kørt med dem dagen i forvejen. Der fandt jeg svinene tæt ved det sted hvor jeg havde købt dem. De havde travet den lange vej i løbet af natten. Man skulle undre sig over, at et svin, som blev kørt på en vogn, kunne finde vejen igen.

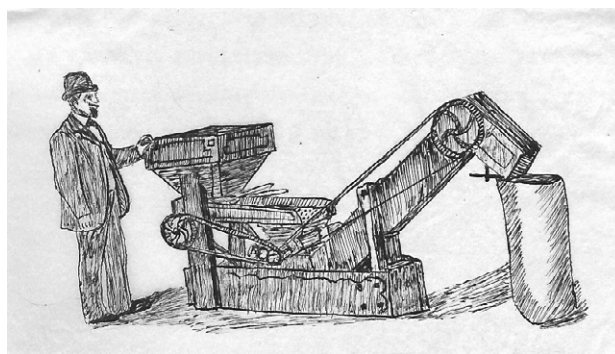
Min broder rejste til San Francisco og blev gift med Christine Schmidt, som var rejst med os fra Als, og som han var forlovet med før vi rejste hjemmefra.

Da vi først fik en kone i huset, blev det mere hyggeligt, og vi fik bedre mad. Vi købte en ny vogn som tegningen.

Figur 23 Den nye vogn

Vi skulle have noget foder samlet sammen til hestene til vinterforbrug, og efter at jeg havde talt med en mand, som boede nedenfor kanalen, fik jeg lov til at slå og stakke en del kløver, han havde og for arbejdet få halvdelen, så det kom vi jo billigt til. Hestene fik tillige byg, som vi malede på en maskinen som denne.

Figur 24 Fodermaskine

Sædekornet måtte vi også købe, det bestod næsten udelukkende af hvede samt lidt byg.

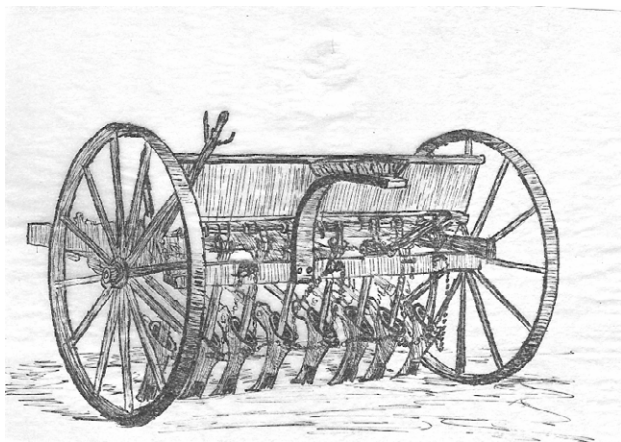
Vi såede en del hvede inden regnen kom. Til førsåning benyttede vi en ringtromle.

På denne måde blev der sået 320 acres (140 hektar), indtil det begyndte at regne sidst i oktober, så kom plovene i gang.

Vi pløjede med tre plove, hver forspændt med otte muldyr, den ene tog fem furer, de to hver seks furer ad gangen.

Til at begynde med pløjede vi kornet under, dvs. vi havde en lille såmaskine på ploven og en harve efter, så det var færdigt med det samme.

Hen i januar pløjede vi ikke kornet i længere, da kunne det ikke gå at lægge kornet så dybt i jorden. Så blev der først pløjet og kornet blev derefter sået med en såmaskine, der tog 50 fod (15 m) i bredden og som kunne så 12 acres (5 hektar) i timen.

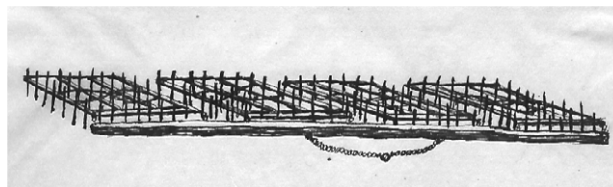

Figur 25 Såmaskine

Figur 26 Vogn

Kornet blev derefter harvet ned med en harve forspændt med otte muldyr, som denne tegning viser.

Figur 27 Harve

Da vi havde de 1500 tønder land (827 hektar) tilsået, ventede vi på, at der skulle komme dygtigt med regn, det skulle der til, for at vi kunne være sikre på en god høst.

Da vi var færdige med pløjningen, blev de tre mand afskediget, og vi havde ingen folk, indtil høsten skulle begynde.

I den mellemtid skulle der lægges gift for de omtalte squirrels, og det tog lang tid at komme over så stort et areal, vi red hver på en hest med en spandfuld hvede blandet med fosfor og sirup. En skefuld blev lagt ved hvert hul.

Sidste omgang brugte vi stryknin blandet på samme måde, thi når kornet blev modent,

kunne fosforen antændes i stærkt solskin og anrette stor skade.

Der var en smedje på farmen, hvor jeg havde alle de nødvendige redskaber. Der efterså og reparerede jeg høstmaskinen, undertiden skoede jeg nogle af mine heste, men det var ikke mange af dem, for når de ikke var vant til det var det ikke nødvendigt, hovenes var meget hårde. Vore ride- og køreheste blev dog skoet.

Høsten var meget lille det år, der blev ikke avlet stort mere end vi såede, men så sagde vi ligesom Jacob Ærlig: "Bedre lykke næste gang".

Da vi havde høstmaskinen og hestene, var udgifterne jo ikke store ved at høste det, og det gik let, imod når der var en stor afgrøde. Det viste sig også, da hestene løb løbsk med maskinen. Da de blev standset, spændte jeg seks heste fra, så var der kun 18 for, det hjalp, så fik de mere at trække på. Det var ikke så rart, når de løb, så gik der altid noget i stykker.

Jeg havde to spil klokker på de forreste heste, for at de ikke skulle høre, om et eller andet kom i maskinen, thi de kunne altid straks høre, når det gav en anden lyd, og så var de klar til at løbe.

Det var alle unge dyr, og skønt der var en solid bremse på et af de store hjul, som stemmede så hårdt imod at hjulet aldeles ikke kunne gå rundt, så kunne de alligevel løbe med maskinen. man skulle undres over, at de alle 24 kunne blive enige om at løbe på samme tid og det endda så hurtigt, som var de skudt ud af en kanon.

Høsten tog ikke lang tid. Hvor det ikke kunne betale sig at køre med den store maskine, brugte vi hætter som jeg havde fra den lille farm.

Den kørte jeg, min broder kørte vognene, og så høstede vi de steder, hvor der var noget, og det

var udmærket foder til hestene om vinteren. Det var hvede, der ikke var skreden, og som var meget kort i strået. Vi avlede så meget, at vi foruden sædekorn havde det hestene kunne æde.

Da høsten var forbi, fik hestene lov at gå på stubbene og det var storartet foder til dem, og de blev snart fede. Vi havde nu ikke andet at bestille end at passe hestene og hvad der ellers kunne falde for. Jeg lavede plove og andre redskaber i stand til vi skulle begynde at pløje, hvilket ikke varede så længe.

Nede i byen lejede jeg så tre mand, og det gik så lystigt med pløjningen hver dag. Jeg kørte altid forrest, og vi havde hver otte heste for, og de andre måtte følge trop.

Jeg begyndte gerne med at pløje rundt, ned ad en side, om for enden og ned ad den anden side, så vi landede hvor vi begyndte. Så ledes blev vi ved at pløje til nåede midten. Stykket vi tog var 1 mile lang og 1½ mile bred (1,5x2 km), når vi så tilsammen tog 24 furer a otte tommer (21 cm, i alt 5 m)), det er otte alen ad gangen, så det egnede helt godt.

Da vi var færdige med at pløje og så, blev de tre mand afskediget.

Det gav godt med regn, og høsten tegnede til at blive god. Hen imod høst fik jeg travlt med at skille høstmaskinen ad, få den eftersat alle vegne og få fornyet, hvad der var slidt. Det gjaldt jo om at maskinen var i orden, når høsten begyndte og jeg havde nu den fordel frem for dem der begyndte at høste, uden at have eftersat deres maskiner, at jeg kunne høste hver dag uden afbrydelser.

Jeg høstede gennemsnitlig 40 acres (16 hektar) om dagen i ca. 50 dage, så det kaldes et meget fint resultat.

Min broder samlede sækkene med kornet op efter maskinen og kørte dem sammen i store lange rækker og høsten gav et godt udbytte.

Folkene blev nu afskediget og min broder og jeg fat på at køre kornet ned til stationen, der lå ca. fire mile (6 km) borte.

Jeg kørte to læs om dagen, 125 sække på hver læs. Otte af de bedste muldyr havde jeg for og vogne hæftet sammen.

Jeg syntes altid, det var et stolt syn at se, når alle mulerne trak alt hvad de kunne, og de både ville og kunne, så kom de lange øren lige i vejret på dem alle sammen. Jeg havde dem altid flot pyntet. Klokker på de to forreste og forremmen på hovedlaget omviklet med hvidt, ved siden af ørerne en lang hvid hårbusk. Mankerne var klippet flot i en bue og hele halen klippet glat med dusk forneden.

Mit køretøj blev også gerne beundret, når jeg kom kørende til byen.

Da jeg var færdig med at køre korn, spekulerede jeg på at rejse hjem til Danmark.

Jeg solgte halvdelen af redskaber og muldyr til min broder, og da jeg havde taget afsked med ham min svigerinde samt nogle venner, rejste jeg hjemefter. I San Francisco fik jeg at vide at koleraen rasede voldsomt i Hamborg, og jeg betænkte mig nu i et par dage, om hvorvidt jeg skulle rejse eller ej, men bestemte mig til at tage tilbage til min broder i San Vorkin (ukendt sted).

Da en månedstid var gået, syntes jeg dog ikke at jeg kunne opsætte rejsen længere, og tog atter ind til San Francisco og løste billet til København med en dansk linie, for at undgå at komme gennem Hamborg. Turen foregik med tog til New York. Efter en halv dags kørsel kørte toget en mand over, der gik på banelinien. Toget standsede og tog manden med til næste station. I Chicago var der et ophold på et par

timer og en herre kom hen og spurgte, om jeg havde hørt om den store ulykke, der var sket. Det havde jeg ikke, og han fortalte, at en tunnel var styrtet sammen og en masse mennesker dræbt. Da det ikke var så langt fra banegården, ville han have mig med hen at se det, men jeg betakkede mig, man skal være meget forsigtig og helst ikke give sig i lag med dem, men ikke kender. Det ender gerne galt og man risikerer at blive udplyndret.

I New York traf jeg sammen med en mand, som også rejste hjemefter. Han fortalte om, hvordan han havde mødet en herre på gaden, der bad ham med hen i en beværtning for at drikke et glas øl, han gik med, men da den anden sagde: "Lad os gå herved", sagde han: "Nej, vi går over til den anden side af gaden". Det var jo ikke afgjort om ikke den fremmede havde kendt værten i den beværtning, han foreslog, og at det var meningen, når de fik fat i en, der kunne tænkes at have penge, kom de noget bedøvende i hans øl, så de kunne udplyndre ham. Nej, man skal helst passe sig selv, når man rejser i udlandet.

Den 10. oktober 1892 kom jeg til New York, og den 12. oktober overværede jeg Columbusfesten, det var da 400 år siden Columbus opdagede Amerika. Om aftenen var der stort optog på gaden med pyntede vogne, bl.a. var der en, som blev trukket af seks heste, hvorpå der var et skib, bygget som det Columbus havde sejlet med. Det var bemanded med matroser. En anden ligeledes stor vogn var udstyret med et indianertelt med mange indianere, der opførte vilde krigsdanse og hylede og skreg, som rigtige vilde mennesker. Der var meget andet, og det tog sig flot ud i de illuminerede gader. Der var rejst tribune på gaderne hist og her, og der var mange tusinde tilskuere, så alle pladser var fuldt besat til høje priser. Drengene løb rundt med små trækasser, som de lejede ud til folk at stå på, og ud af alle vinduer hang folk for at se. Det var en mægtig fest.

Dagen efter skulle damperen afgå til København. Da jeg fik at vide, at det var gamle Thingvalla, jeg skulle med, blev jeg meget skuffet. Der var mange nede for at tage afsked med venner og bekendte. Snart sejlede damperen og kort efter kunne vi ikke mere se dem vinke, og til sidst var New York ude af syne.

Næste dag blæste det op til storm, og den lille damper vuggede slemt i bølgerne. Tiden fordrev vi med rygning, læsning og kortspil, men stormen rasede stadig.

På trappegangene blev der hver dag hængt en tavle op, hvorpå der blev noteret, hvor mange mile vi nu var nået ud på havet. Det gik kun småt, thi så snart den lille damper gik over en sø, gik den så højt i vejret, at agterenden med skruen gik over vandskorpen, og så stod skibet stille.

En nat, da vejret var særlig slemt, røg det halve af skansebeklædningen over bord. Jeg mindes også en dag, vi spiste til middag, vi fik suppe, tallerknerne sad vi og balancerede med, så kom der et vældigt stød i skibet, så en af passagerne faldt ned af sin taburet, den fløj til den ene side og han og suppen til den anden og havnede til sidst på gulvet.

Vi var glade, da vi lagde til ved Kristiansand et døgn, og vi kunne få fast grund under fødderne.

Sejladsen op ad til Kristiania var meget smuk, desværre var det lidt tåget, og da vi nåede midt ind i fjorden, blev tågen så tæt, at man intet kunne se.

En båd blev sat i vandet med to sømænd, der så skulle ro lige foran damperen, så det gik meget langsomt med at komme det sidste stykke ind til Kristiania. En del fragtgods skulle losses i land, så vi havde god tid til at se på byen.

Næste morgen, da vi sejlede fra Kristiania, var det fint vejr. Solen begyndte at skinne, og vi

trøstede os med, at selv om skibet slingrede slemt, så var vi dog snart ved målet.

Den 21. dag efter at vi var gået om bord i New York, nåede vi København, og glade var vi. Kaptajnen udtalte sig om, at de kun en gang tidligere havde været så længe undervejs.

Dagen efter telegraferede jeg hjem, at jeg kom til Sønderborg den følgende dag, hvorpå jeg tog afsked med en rejsekammerat og dennes kone.

Om aftenen nåede jeg til Flensborg, men måtte blive der om natten, da damperen til Sønderborg var gået. Næste morgen tog jeg så med damper til Sønderborg, som jeg nåede ved middagstid.

Da jeg gik op ad gaden, kom min svoger kørende sammen med min kæreste, de var kørt ind for at tage imod mig. Efter at de første hilsner var vekslet, og vi havde fået kaffe, kørte vi de 2½ mil hjem til kære, gamle mor og min søster.

Det var dejligt at komme hjem igen, efter at jeg havde været så længe borte.

Forlovelsestiden er en herlig tid, snart var jeg hjemme hos moder, snart hos min svigerfader, men tiden gik kun alt for hurtigt.

En dag, jeg besøgte min onkel, som havde gæstgiveri i Tandslet, kom en gendarm, som kendte mig, fra jeg var hjemme sidst. Han spurgte, om jeg havde anmeldt min hjemkomst, og hvis jeg ikke gjorde det, skulle han nok gøre det.

Næste dag gik jeg til amtsforstanderen i Augustenborg. Han spurgte, hvorfor jeg var rejst til Amerika, og hvorfor jeg nu var kommen hjem. Jeg fortalte ham, at jeg var rejst derover for at tjene penge og nu var hjemme for at besøge min moder.

Havde jeg vidst, at jeg skulle udvises, havde jeg fortalt ham sandheden, at det var fordi jeg ikke ville være prøjsisk soldat. Jeg måtte nu underskrive en del papirer, og der blev sagt, at jeg snart skulle høre fra dem, - så var audiensen forbi.

Otte dage efter fik jeg meddelelse om at forlade landet inden 24 timer.

Under udvisningsordren stod, at jeg endnu ikke var for gammel til at blive soldat. Det var jo det samme, som om de havde sagt, at hvis jeg blev, skulle jeg være soldat, men det skulle jeg ikke have noget af.

Jeg rejste så ned til min svoger, der den gang havde manufakturforretning i Christiansfeld, så jeg forlod ikke landet, men dernede var der ingen, der kendte mig.

Da jeg havde været der 14 dage, rejste jeg til Åbenrå for at hente min kæreste, der kom for at besøge mig.

Da vi stod af toget i Haderslev, var min svoger der med vogn efter os. Undervejs fik vi en tysk gendarm, som min svoger kendte meget godt, op at køre til Christiansfeld.

Jeg sagde til min kæreste: "Han skulle lige vide, hvem jeg er, så tog han mig vist med i kachotten".

Nogle dage før jul rejste vi til Als for at fejre julen, men jeg måtte være meget forsigtig, for fik de fat i mig, kom jeg nok i brummen.

Vi rejste om natten og slap godt til Kettingskov til min kærestes hjem. Der sad jeg om dagen i et lille værelse, som jeg kunne låse af.

Min svigerfar havde købmandsforretning, og der kom mange folk. Når min kæreste og jeg gik en tur om aftenen, havde jeg dametøj på og

om hatten slør, der gik ned for ansigtet, så ingen skulle få mistanke om, hvem jeg var.

Da julen og nytårsdagene var forbi (1892-1893), rejste jeg til Kolding, hvor jeg kom i kompagni med en trikotagefabrikant Winckler.

Den 26. marts 1893 blev min kæreste og jeg gift.

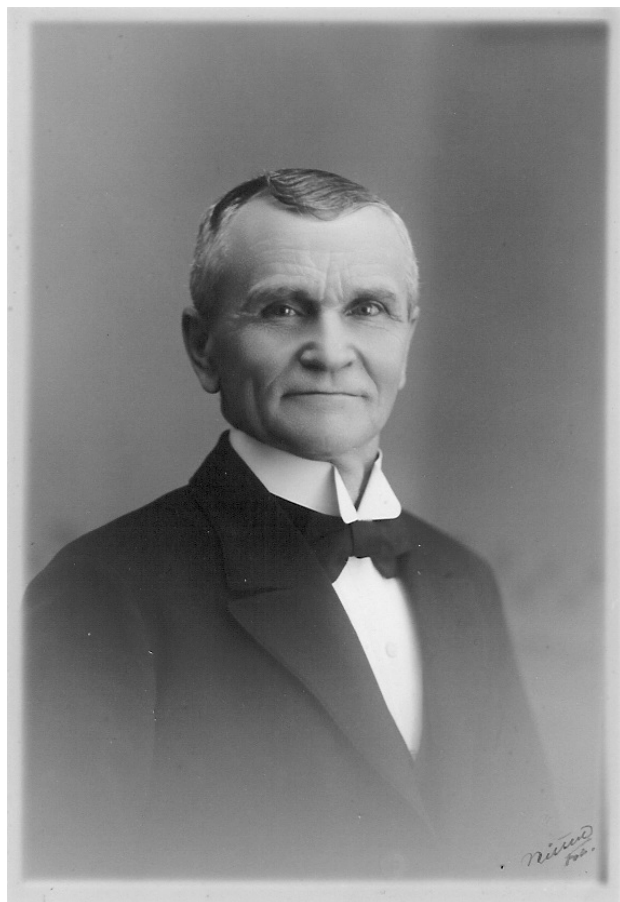
Figur 28 Andreas Jørgensen Hansen og Kirstine Cecilie Hygebjerg, blev gift den 26. marts 1893.

1. april samme år (1893) flyttede vi til Vejle og overtog forretningen i Torvegade 38.

Efterskrift

Andreas Jørgensen Hansen var født i 1862 og døde den 3. november 1962.

Hustruen Kirstine Cecilie Hygebjerg var født i 1898 (?), men døde allerede i 1924.

Vor kære far, svigerfar og bedstefar

fhv. trikotagehandler

A. I. Hansen

døde den 3. november 1962.

Familien.

Begravelsen har fundet sted.

Vejle Amts Folkeblad

Onsdag 7. november 1962

Dødsfald

Trikotagehandler A. I. Hansen, Brejtdablik Allé, København, er død i en alder af 96 aar, og dermed er et langt livs virke afsluttet.

A. I. Hansen var gaardejersøn fra Als. Han var i sine unge aar ved landbruget, men rejste som godt 17-aarig til USA for at undgaa at blive tysk soldat. I Amerika udnyttede A. I. Hansen sin praktiske viden paa landbrugets omraade som farmer, men vendte efter en halv snes aar tilbage til Als. Nu forvistes han af de tyske myndigheder, og A. I. Hansen rejste til det gamle land.

1893 begyndte han trikotageforretningen paa Torvegade i Vejle, som han drev med megen dygtighed gennem 37 aar. 1930 overdrog A. I. Hansen forretningen til sønnen, N. C. Hygebjerg-Hansen, og rejste 1942 til København.

1924 havde A. I. Hansen mistet sin hustru, fru Kristine Hansen, men ægteparret huskes endnu fra deres tid paa Jellingvej, hvor de havde et smukt og gæstfrit hjem.

A. I. Hansen besøgte ofte Vejle og saa sent som ved januar-udsalget stod den aldrende trikotagehandler bag disken i sin gamle forretning.

Bilag 1 Thingvalla

100 Years of Emigrant Ships from Norway

Solem, Swiggum & Austheim

The S/S Thingvalla of the Thingvalla Line

[DFDS 1866-1991, p. 236, shown by the kind permission of Søren Thorsøe]

Thingvalla was built in 1874 by Burmeister & Wain, in Copenhagen for A/S Sejl- og Dampskibsselskabet af 1873 (F.W. Kiørebo, Copenhagen). She was launched in October 1874 for East Asian service. Her tonnage was 2,524 tons gross, 1,745 under deck and 1,630 net. She was 301.5 feet long, x 37.4 foot beam and holds 21.6 feet deep. She had one funnel and three masts. Originally she was rigged as a **bark**, later probably as a barquette. in the 1887-88 Lloyd's Registry of Shipping, she is listed as being schooner rigged. She was an iron construction, and had a single screw. There were 2 decks and spar deck, 6 cemented bulkheads and partial double bottom 600 tons. Aft Peak Tank and Forward Peak Tank repairs to damages in 1880 and 1881. She had a compound engine with 2 inverted cylinders of 30 and 60 inches diameter respectively, stroke 36 inches, operating at 60 p.s.i. delivering 225 horsepower (900 indicated horsepower) giving her a speed of 10 knots. The engine was built by the same company as the hull.

There was passenger accommodation for 50-1st, 50-2nd and 900-3rd class. There is no evidence that she was used as a passenger ship before being bought by the Thingvalla Line in 1880. She commenced her first voyage for the Thingvalla Line in April 1880, when she sailed from Copenhagen to Newcastle and New York. On August 14th, 1888 she collided with and sank the Thingvalla Line vessel "**Geiser**" off Sable Island with the loss of 105 lives. (Read more about **the disaster** and **the survivors**). The Thingvalla was seriously damaged, but after transferring her 455 passengers to the **Hamburg American Line** steamer Wieland, was able to proceed under her own steam to Halifax for repairs. Due to the heavy damages to the bow section she backed most of the way to Halifax. After being repaired she resumed service and continued to sail for the Thingvalla Line, and its successor, the Scandinavian-American Line, until she was sold in 1900. On May 19th 1890 she was slightly damaged in collision with an iceberg and on September 15th 1898 sailed from Stettin on her last voyage to Copenhagen, Christiania,

Christiansand and New York.

S/S Thingvalla after the collision with S/S Geiser

In 1898 she went to the Scandinavian American Line and on 9/11/1898 commenced her first voyage for these owners from Copenhagen to Christiania, Christiansand and New York. On 26/5/1900 she commenced her last voyage from Stettin to Copenhagen, Christiania, Christiansand and New York. She was sold to Norwegian owners the same year and renamed ASLAUG. In September 1903, she stranded at Torgfjord, on passage from Narvik to West Hartlepool with iron ore. In September she arrived at Trondheim for repairs. November 26th arrived at Antwerp and later sold for demolition.

The ship was named after the field in Iceland where the old assemblies of the people were held according to Norse custom and usage, and where resolutions were passed for the benefit of their commonwealth. The year 1874 when the "Thingvalla" was built marked the 10th centenary of settlement in Iceland.

[North Atlantic Seaway by N.R.P.Bonsor, vol.3,p.1050, subm. Ted Finch][Lloyd's register of shipping, subm. Gilbert Provost][Lloyd's registry of shipping, subm. Gilbert Provost][DFDS 1866-1991 by Søren Thorsøe a.o., p. 236]

[Site Map](#) - [Main page](#) - [Forum](#) - [Contact information](#)

Solem, Swiggum and Austheim

— All Rights Reserved —

Copyright © 1997—2002

Lokaliteter:

Altona
Asserballeskov
Augustenborg
Benicia
Castle Garden
Chicago
Christiansfeld
Flensborg
Gresen
Haderslev
Hamborg
Havbakken
Hayvarts
Hull
Ingomar
Kettingskov
Kristianssand
København
Liverpool
Modesto
Mount Eden
New York
Oakland
Omaha
Quebec
San Francisco
San Vorkin
Synora
Sønderborg
Tandslet
Vejle
Åbenrå

Skibe

Lahn fra Bremen 1890 kaptajn Hellanders
Thingvalla

Mål

1 alen = 0,6277 m
1 tomme = 2,62 cm
1 mil = 7,532 km
1 mile = 1,61 km
1 ager =? 1 acre = 0,4047 hektar

Als

Californien

